ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ F. G. JACOBS της 21ης Μαρτίου 1991 *

Κύριε Πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

Εισαγωγή

1. Στην παρούσα διαδικασία, μια γαλλική εταιρία, η Extramet Industrie SA (στο εξής: Extramet), ζητεί, δυνάμει του άρθρου 173, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΟΚ, την ακύρωση του κανονισμού (ΕΟΚ) 2808/89 του Συμβουλίου, της 18ης Σεπτεμβρίου 1989 (ΕΕ 1989, L 271, σ. 1, στο εξής: προσβαλλόμενος κανονισμός). Με την κοινοτική αυτή πράξη επιβλήθηκε οριστικός δασμός αντιντάμπινγκ επί των εισαγωγών στην Κοινότητα μεταλλικού ασβεστίου καταγωγής Κίνας και Σοβιετικής Ενώσεως και προβλέφθηκε η οριστική είσπραξη του προσωρινού δασμού αντιντάμπινγκ που είχε επιβληθεί επί του προϊόντος αυτού με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 707/89 της Επιτροπής, της 17ης Μαρτίου 1989 (ΕΕ 1989, L 78, σ. 10). Επικουρικώς, η Extramet ζητεί την ακύρωση της 24ης αιτιολογικής σκέψεως του προσβαλλομένου κανονισμού, όπου μνημονεύεται η άρνηση του Συμβουλίου να χορηγήσει στην Extramet ειδική εξαίρεση από τον δασμό που επιβλήθηκε με τις διατάξεις του κανονισμού αυτού. Η αίτηση λήψεως ασφαλιστικών μέτρων που υπέβαλε η Extramet για την αναστολή εφαρμογής του προσβαλλομένου κανονισμού, έως ότου εκδοθεί η απόφαση του Δικαστηρίου στην κύρια διαδικασία, απορρίφθηκε με Διάταξη του Προέδρου του Δικαστηρίου της 14ης Φεβρουαρίου 1990.

2. Το Συμβούλιο υποστηρίζεται από την Επιτροπή, από μία γαλλική εταιρία, την Péchiney Électrométallurgie SA (στο εξής: Péchiney), η οποία είναι παραγωγός του εν λόγω προϊόντος, καθώς και από τη chambre syndicale de l'électrométallurgie et de l'électrochimie (στο εξής: chambre syndicale), μια ένωση παραγωγών η οποία υπέβαλε την καταγγελία που προκάλεσε την έρευνα της Επιτροπής.

3. Το Συμβούλιο προέβαλε, σύμφωνα με το άρθρο 91, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, ένσταση απαραδέκτου για τον λόγο ότι η Extramet δεν νομιμοποιείται, κατά το άρθρο 173 της Συνθήκης, να αμφισβητήσει τον προσβαλλόμενο κανονισμό. Προς στήριξη της ενστάσεως του Συμβουλίου κατέθεσαν γραπτές παρατηρήσεις η Péchiney και η chambre syndicale. Η Επιτροπή απέφυγε να λάβει θέση εγγράφως επί του παραδεκτού του αιτήματος της Extramet, αλλά διατύπωσε την άποψη, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι η προσφυγή είναι απαράδεκτη.

4. Καίτοι η Extramet υποστηρίζει το αντίθετο, η προσφυγή της, στο παρόν στάδιο εξελίξεως της νομολογίας του Δικαστηρίου, είναι προδήλως απαράδεκτη. Εντούτοις αποφασίστηκε να εξεταστεί το παραδεκτό της προσφυγής από το Δικαστήριο εν ολομελεία χωριστά από την ουσία του αιτήματος της Extramet. Η υπόθεση αυτή παρέχει έτσι στο Δικαστήριο την ευκαιρία να επανεξετάσει τη νομολογία του σχετικά με το παραδεκτό των προσφυγών ακυρώσεως που στρέφονται κατά κανονισμών που επιβάλλουν δασμούς αντιντάμπινγκ.

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η αγγλική.

Το ιστορικό της διαφοράς

5. Τον Ιούλιο του 1987, η Επιτροπή έλαβε καταγγελία της chambre syndicale σύμφωνα με το άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΟΚ) 2423/88 του Συμβουλίου, για την άμυνα κατά των εισαγωγών που αποτελούν αντικείμενο ντάμπινγκ ή επιδοτήσεων εκ μέρους χωρών μη μελών της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΕ 1988, L 209, σ. 1, στο εξής: βασικός κανονισμός). Σύμφωνα με την καταγγελία αυτή, το μεταλλικό ασβέστιο καταγωγής Κίνας και Σοβιετικής Ενώσεως αποτελούσε το αντικείμενο ντάμπινγκ στην Κοινότητα. Η καταγγελία υποβλήθηκε εξ ονόματος της Péchiney, του μόνου κοινοτικού παραγωγού μεταλλικού ασβεστίου.

6. Η Επιτροπή αποφάσισε να διεξαγάγει έρευνα στην οποία και υπέβαλαν παρατηρήσεις κυρίως η chambre syndicale και η Extramet. Η Extramet είναι ο κυριότερος κοινοτικός εισαγωγέας μεταλλικού ασβεστίου και δεν συνδέεται με κανένα εξαγωγέα. Προβαίνει επίσης στη μεταποίηση του προϊόντος και είναι ο κυριότερος ανταγωνιστής της Péchiney.

7. Η Επιτροπή προέβη σε επιθεωρήσεις στις εγκαταστάσεις της Extramet και της Péchiney. Στις 17 Μαρτίου 1989 εξέδωσε τον προαναφερθέντα κανονισμό 707/89, για την επιβολή προσωρινού δασμού αντιντάμπινγκ στις εισαγωγές μεταλλικού ασβεστίου καταγωγής Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας και Σοβιετικής Ενώσης. Η Péchiney και η Extramet αναφέρονται ονομαστικώς στο προοίμιο του κανονισμού αυτού (βλ. τρίτη αιτιολογική σκέψη). Στη συνέχεια και η μία και η άλλη εταιρία υπέβαλαν νέες παρατηρήσεις στην Επιτροπή και, στις 18 Σεπτεμβρίου 1989, το Συμβούλιο εξέδωσε τον προσβαλλόμενο κανονισμό. Στο προοίμιο του κανονισμού αυτού γίνεται αρκετές φορές μνεία «του εισαγωγέα» ή «ενός εισαγωγέα». Το Συμβούλιο αναγνωρίζει ότι η Extramet είναι ο εν λόγω εισαγωγέας, καίτοι δεν αμφισβητείται ότι υφίστανται, όσον αφορά το οικείο προϊόν, και άλλοι κοινοτικοί εισαγωγείς.

8. Το προϊόν που αφορά ο προσβαλλόμενος κανονισμός, το μεταλλικό ασβέστιο, χρησιμοποιείται κυρίως στη μεταλλουργική βιομηχανία. Η Extramet το μεταποιεί σε κόκκους καθαρού ασβεστίου και έχει προς τούτο ανάγκη ενός ασβεστίου με εξαιρετικά υψηλό βαθμό καθαρότητας. Ο αριθμός των παραγωγών μεταλλικού ασβεστίου στον κόσμο είναι περιορισμένος. Όπως προανέφερα, η Péchiney είναι ο μόνος παραγωγός του προϊόντος αυτού στην Κοινότητα. Σύμφωνα με την Extramet, η Péchiney δεν ήταν διατεθειμένη να της προμηθεύσει μεταλλικό ασβέστιο σε επαρκείς ποσότητες, όταν προέκυψε ότι ήταν αναγκαίος ο εφοδιασμός της για τη συνέχιση των δραστηριοτήτων της Extramet. Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο η Extramet στράφηκε προς τους εκτός της Κοινότητας παραγωγούς μεταλλικού ασβεστίου, ειδικότερα προς την Κίνα και τη Σοβιετική Ένωση.

9. Η Extramet ισχυρίζεται ότι η Péchiney δεν ήθελε να την εφοδιάσει διότι προσπαθούσε τότε να τελειοποιήσει τη δική της μέθοδο για την παραγωγή κόκκων ασβεστίου. Η Extramet υπέβαλε καταγγελία στο conseil français de concurrence, ισχυριζόμενη ότι η άρνηση της Péchiney να την εφοδιάσει σε μεταλλικό ασβέστιο συνιστούσε κατάχρηση δεσπόζουσας θέσεως κατά την έννοια του άρθρου 86 της Συνθήκης ΕΟΚ.

Το άρθρο 173 της Συνθήκης

10. Για να μπορεί να προσβάλει κανονισμό επιβάλλοντα δασμό αντιντάμπινγκ μέσω ευθείας προσφυγής ενώπιον του Δικαστηρίου ο ιδιώτης πρέπει να πληροί κατ' αρχάς τις προϋποθέσεις σχετικά με την ικανότητα ασκήσεως προσφυγής που θέτει το άρθρο 173, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης. Η Διάταξη αυτή ορίζει ότι:

« Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο δύναται (...) να ασκήσει προσφυγή κατά των αποφάσεων που απευθύνονται σ' αυτό, καθώς και κατά αποφάσεων που, αν και εκδίδονται ως κανονισμοί ή αποφάσεις που απευθύνονται σε άλλο πρόσωπο, το αφορούν άμεσα και ατομικά. »

Έτσι, σύμφωνα με το άρθρο 173, ο ιδιώτης πρέπει να υπερπηδήσει τρία εμπόδια προκειμένου να αποδείξει ότι έχει ικανότητα ασκήσεως προσφυγής για την ακύρωση κανονισμού επιβάλλοντος δασμό αντιντάμπινγκ. Πρέπει πρώτα να αποδείξει ότι η προσβαλλόμενη πράξη, έστω και αν εμφανίζεται ως κανονισμός, αποτελεί στην πραγματικότητα απόφαση. Στη συνέχεια να αποδείξει ότι η πράξη αυτή τον αφορά άμεσα. Τέλος, πρέπει να αποδείξει ότι η πράξη τον αφορά ατομικώς.

11. Το ζήτημα αν μια πράξη αφορά άμεσα τον προσφεύγοντα σπανίως θέτει πολλές δυσχέρειες στις υποθέσεις αντιντάμπινγκ. Όπως προκύπτει από τη νομολογία του Δικαστηρίου, μια πράξη αφορά άμεσα κατά την έννοια του άρθρου 173 τον προσφεύγοντα, εφόσον η πράξη αποτελεί την « άμεση αιτία ενός αποτελέσματος » ως προς τον προσφεύγοντα (βλ. τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Warner στην υπόθεση 100/74, CAM κατά Επιτροπής, ECR 1975, σ. 1393, ειδικότερα σ. 1410, καθώς και τις περιεχόμενες σ' αυτές παραπομπές). Με άλλα λόγια, η εν λόγω πράξη δεν πρέπει να εξαρτάται, όσον αφορά τα αποτελέσματά της, από την άσκηση διακριτικής εξουσίας ενός τρίτου, εκτός αν είναι προφανές ότι μία τέτοια εξουσία δεν μπορεί να ασκηθεί παρά προς μία συγκεκριμένη κατεύθυνση.

12. Το αποτέλεσμα ενός κανονισμού που επιβάλλει δασμό αντιντάμπινγκ είναι ότι υποχρεώνονται οι τελωνειακές αρχές των κρατών μελών να εισπράττουν τον δασμό επί όλων των εντός της Κοινότητας εισαγωγών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού. Οι εθνικές αρχές δεν διαθέτουν εν προκειμένω καμιά διακριτική εξουσία: η εφαρμογή από τα κράτη μέλη είναι « καθαρά αυτόματη και (...) εξάλλου, γίνεται όχι δυνάμει ενδιαμέσων εθνικών κανόνων αλλά δυνάμει της κοινοτικής και μόνο ρυθμίσεως » [βλ. την απόφαση 113/77, NTN Toyo Bearing Company κατά Συμβουλίου (μια από τις πρώτες υποθέσεις των « ενσφαιρων τριβέων »), ECR 1979, σ. 1185, σκέψη 11]. Επομένως, οι κανονισμοί που επιβάλλουν δασμούς αντιντάμπινγκ αφορούν σχεδόν πάντοτε άμεσα τους εξαγωγείς και τους εισαγωγείς του εν λόγω προϊόντος. Στην παρούσα διαδικασία δεν υποστηρίχθηκε εξάλλου ότι ο προσβαλλόμενος κανονισμός δεν αφορά άμεσα την Extramet.

13. Το πρόβλημα σχετικά με το αν η σχετική κοινοτική πράξη αφορά ατομικώς την προσφεύγουσα θέτει μεταλύτερες δυσχέρειες. Στην υπόθεση 25/62, Plaumann κατά Επιτροπής (ECR 1963, σ. 95), το Δικαστήριο έκρινε ότι μία πράξη αφορά ατομικώς τους προσφεύγοντες, εφόσον τους θίγει « λόγω ορισμένων ιδιοτήτων που τους χαρακτηρίζουν ή μιας πραγματικής καταστάσεως που τους εξατομικεύει σε σχέση με οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο (...) ». Καίτοι το κριτήριο αυτό έχει εφαρμοστεί σε πολυάριθμες μεταγενέστερες υποθέσεις, το Δικαστήριο θα πρέπει να κρίνει εν προκειμένω, κατά πόσον το κριτήριο αυτό αποδεικνύεται πρόσφορο στις υποθέσεις αντιντάμπινγκ.

14. Η διάκριση μεταξύ κανονισμών και αποφάσεων είναι κατ' αρχήν σαφής, αλλά, όπως θα καταφανεί, προκαλεί ιδιαίτερα προβλήματα στο πλαίσιο των μέτρων αντιντάμπινγκ. Σύμφωνα με το άρθρο 189 της Συνθήκης, ο κανονισμός έχει « γενική ισχύ », ενώ η απόφαση είναι « δεσμευτική ως προς όλα τα μέρη της για τους αποδέκτες που ορίζει ». Έτσι, το ουσιώδες χαρακτηριστικό ενός κανονισμού είναι ότι αυτός « εφαρμόζεται (...) σε αντικειμενικώς καθοριζόμενες καταστάσεις » και ότι συνεπάγεται « έννομα αποτελέσματα έναντι κατηγοριών προσώπων θεωρούμενων κατά

τρόπο γενικό και αφηρημένο » (βλ. απόφαση 6/68, Zuckerfabrik Watenstedt κατά Συμβουλίου, ECR 1968, σ. 409, ειδικότερα σ. 415). Αντιθέτως, οι αποφάσεις χαρακτηρίζονται από τον περιορισμένο αριθμό των προσώπων που αφορούν: βλ., π. χ., την προαναφερθείσα απόφαση « Plaumann ».

15. Να, λοιπόν, σε γενικές γραμμές, τα κριτήρια που πρέπει να πληροί ο προσφεύγων δυνάμει του άρθρου 173, δεύτερο εδάφιο. Προτίθεμαι τώρα να εξετάσω τον τρόπο με τον οποίο τα κριτήρια αυτά εφαρμόστηκαν στις προσφυγές ακυρώσεως κανονισμών αντιντάμπινγκ. Στη συζήτηση θα αναφερθούν προσφυγές που είχαν ως αντικείμενο την ακύρωση κανονισμών κατά επιδοτήσεων, δεδομένου ότι τα ουσιώδη χαρακτηριστικά των κανονισμών αυτών είναι τα ίδια.

Το παραδεκτό των προσφυγών με τις οποίες ζητείται η ακύρωση κανονισμών αντιντάμπινγκ

16. Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου γίνεται διάκριση μεταξύ, αφενός, των παραγωγών, των εξαγωγέων και των καταγγελλόντων και, αφετέρου, των εισαγωγέων.

α) *Οι παραγωγοί και οι εξαγωγείς*

17. Στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 239/82 και 275/82, Allied Corporation κατά Επιτροπής (Συλλογή 1984, σ. 1005, σκέψη 12), το Δικαστήριο έκρινε ότι « οι πράξεις περί επιβολής δασμών αντιντάμπινγκ είναι τέτοιας φύσης που αφορούν άμεσα και ατομικά εκείνες τις επιχειρήσεις παραγωγής και εξαγωγής που αποδεικνύουν ότι αναφέρονται ειδικώς στις πράξεις της Επιτροπής και του Συμβουλίου ή ότι τις αφορούν οι προπαρασκευαστικές έρευνες ». Το Δικαστήριο τόνισε ότι οι παραγωγοί και οι εξαγωγείς σπανίως διαθέτουν άλλο ένδικο βοήθημα ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, « δεδομένου ότι δικαίωμα για άσκηση προσφυγής ενώπιον των εθνικών δικαιοδοτικών οργάνων παρέχεται μόνον κατόπιν της κανονικής εξοφλήσεως επιβληθέντος δασμού αντιντάμπινγκ από τον εισαγωγέα που διαμένει στην Κοινότητα » (ίδια απόφαση, σκέψη 13). Επομένως, όπως η Επιτροπή παρατήρησε, η κήρυξη ως απαραδέκτων των αιτημάτων των παραγωγών και των εισαγωγέων που αφορούσε η υπόθεση εκείνη τους στέρησε από τη δυνατότητα οποιασδήποτε μορφής δικαστικού ελέγχου.

β) *Οι καταγγέλλοντες*

18. Όσον αφορά τους καταγγέλλοντες, η ιδιαίτερη θέση που τους αναγνωρίζεται από τον βασικό κανονισμό αποδεικνύεται σημαντική. Σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος 1, κάθε πρόσωπο « που ενεργεί επ' ονόματι ενός παραγωγού της Κοινότητας που θεωρεί ότι θίγεται ή απειλείται από τις εισαγωγές που αποτελούν αντικείμενο ντάμπινγκ ή ειδοτήσεων μπορεί να προβαίνει σε έγγραφη καταγγελία ». Οι καταγγελίες πρέπει να περιλαμβάνουν « επαρκή αποδεικτικά στοιχεία ως προς την ύπαρξη ντάμπινγκ ή επιδότησης και ως προς τη ζημία που προκύπτει από αυτά » (άρθρο 5, παράγραφος 2). Μετά τη λήψη της καταγγελίας, η Επιτροπή μπορεί να αποφασίσει τη διενέργεια έρευνας. Ο καταγγέλλων δικαιούται να συμμετάσχει σε μια τέτοια έρευνα (άρθρο 7). Μπορεί να λάβει γνώση των πληροφοριών που έχουν παρασχεθεί στην Επιτροπή από κάθε άλλο συμμετέχον στην έρευνα μέρος (άρθρο 7, παράγραφος 4, στοιχείο α).

19. Υφίστανται διάφορες καταστάσεις όπου είναι δυνατό οι καταγγέλλοντες και οι εκπροσωπούμενοι από αυτούς ιδιώτες να μην είναι ικανοποιημένοι από το αποτέλεσμα μιας διαδικασίας αντιντάμπινγκ ή διαδικασίας κατά επιδοτήσεων. Στην υπόθεση 191/82, Fediol κατά Επιτροπής (Συλλογή 1983, σ. 2913), η προσφεύγουσα, μία ένωση που εκπροσωπούσε την

ελαιουργική βιομηχανία της Κοινότητας, ζήτησε την ακύρωση μιας ανακοινώσεως της Επιτροπής η οποία την πληροφορούσε ότι δεν επρόκειτο να κινηθεί διαδικασία κατά των επιδοτήσεων σχετικά με τα σημεία που είχαν θιγεί σε καταγγελία που η προσφεύγουσα είχε προηγουμένως υποβάλει. Το Δικαστήριο τόνισε ότι ο τότε ισχύων βασικός κανονισμός [ο κανονισμός (ΕΟΚ) 3017/79 (ΕΕ ειδ. έκδ. 11/017, σ. 67)] αναγνώριζε «την ύπαρξη εννόμου συμφέροντος των παραγωγών της Κοινότητας προς θέσπιση μέτρων κατά των επιδοτήσεων» και ότι καθόριζε «υπέρ αυτών ορισμένα συγκεκριμένα δικαιώματα» (σκέψη 25). Το Δικαστήριο αποφάνθηκε «ότι δικαίωμα προσφυγής πρέπει να αναγνωρίζεται στους καταγγέλλοντες σε περίπτωση που προβάλλεται ο ισχυρισμός ότι οι κοινοτικές αρχές δεν έλαβαν υπόψη τα δικαιώματα που τους αναγνωρίζει ειδικά ο κανονισμός (...)» (σκέψη 28). Το συμπέρασμα του Δικαστηρίου ήταν το ακόλουθο:

«Ο κανονισμός αυτός αναγνωρίζει στις επιχειρήσεις και στις ενώσεις τους, οι οποίες βλάπτονται από πρακτική επιδοτήσεων τρίτων χωρών, έννομο συμφέρον να τεθούν σε κίνηση αμυντικές ενέργειες της Κοινότητας· επομένως, πρέπει να αναγνωριστεί δικαίωμα προσφυγής στο πλαίσιο της έννομης κατάστασης που προσδιορίζεται από τον κανονισμό υπέρ αυτών» (σκέψη 31).

20. Είναι επίσης δυνατό οι καταγγέλλοντες να μη είναι ικανοποιημένοι από το αποτέλεσμα της έρευνας στην οποία προέβη η Επιτροπή ύστερα από αίτησή τους. Το Δικαστήριο αντιμετώπισε μια τέτοια κατάσταση στην υπόθεση 264/82, Timex κατά Συμβουλίου και Επιτροπής (Συλλογή 1985, σ. 849). Η προσφεύγουσα ήταν ο κυριότερος κατασκευαστής ρολογιών και μηχανικών ωρολογιακών μηχανισμών καθώς και ο μόνος κατασκευαστής των προϊόντων αυτών στο Ηνωμένο Βασίλειο. Είχε υποβάλει καταγγελία στην Επιτροπή, υποστηρίζοντας ότι τα ανταγωνιστικά προϊόντα προελεύσεως Σοβιετικής Ένώσεως αποτελούσαν το αντικείμενο ντάμπινγκ στην Κοινότητα. Η καταγγελία αυτή απορρίφθηκε από την Επιτροπή με το αιτιολογικό ότι προερχόταν από έναν μόνο κοινοτικό κατασκευαστή. Κατόπιν τούτου υποβλήθηκε και δεύτερη καταγγελία από μια επαγγελματική ένωση που εκπροσωπούσε ορισμένους κατασκευαστές ρολογιών στη Γαλλία και το Ηνωμένο Βασίλειο, μεταξύ των οποίων και την προσφεύγουσα. Η Επιτροπή προέβη σε έρευνα μετά το πέρας της οποίας αποφάσισε ότι έπρεπε να επιβληθεί δασμός αντιντάμπινγκ επί των μηχανικών ρολογιών χεριού καταγωγής Σοβιετικής Ενώσεως. Η προσφεύγουσα δεν ικανοποιήθηκε από το αποτέλεσμα αυτό διότι θεώρησε ότι ο δασμός ήταν εξαιρετικά χαμηλός και ότι έπρεπε επίσης να επιβληθεί δασμός επί των μηχανικών ωρολογιακών μηχανισμών. Κατά συνέπεια, ζήτησε την ακύρωση του κανονισμού με τον οποίο είχε επιβληθεί ο εν λόγω δασμός.

21. Τα καθών κοινοτικά όργανα προέβαλαν ένσταση απαραδέκτου, αλλά το Δικαστήριο έκρινε ότι η προσφεύγουσα είχε ικανότητα ασκήσεως προσφυγής. Το Δικαστήριο εξέτασε τη σημασία που είχε η συμμετοχή της προσφεύγουσας στην ενώπιον της Επιτροπής διαδικασία καθώς και τη θέση της στην οικεία αγορά. Τόνισε ότι αφορμή της καταγγελίας που είχε προκαλέσει την έρευνα ήταν η καταγγελία που είχε αρχικώς υποβληθεί από την προσφεύγουσα η οποία και είχε αναπτύξει τις απόψεις της κατά τη διεξαγωγή της έρευνας. Το Δικαστήριο έκρινε ότι «την εξέλιξη της διαδικασίας έρευνας καθόρισαν σε μεγάλο βαθμό οι παρατηρήσεις της Timex Corporation, ο δε δασμός αντιντάμπινγκ θεσπίστηκε βάσει των συνεπειών που είχε το διαπιστωθέν ντάμπινγκ ως προς αυτήν» (σκέψη 15). Επομένως, ο επίδικος κανονισμός «στηρίζεται στην ατομική κατάσταση της προσφεύγουσας». Κατόπιν αυτών, το Δικαστήριο κήρυξε την προσφυγή παραδεκτή.

22. Κατά συνέπεια, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι η προσφυγή ακυρώσεως μπορεί να ασκείται είτε από τον καταγγέλλοντα είτε από επιχείρηση η οποία, καίτοι δεν μπορούσε η ίδια να υποβάλει

καταγγελία, έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην υποβολή της καταγγελίας. Επιπλέον, μια τέτοια προσφυγή μπορεί να στρέφεται είτε κατά της ανακοινώσεως προς τον προσφεύγοντα με την οποία του γνωστοποιείται ότι κανένα μέτρο δεν πρόκειται να ληφθεί είτε κατά κανονισμού επιβάλλοντος δασμό αντιντάμπινγκ. Καίτοι το ζήτημα αυτό δεν έχει ακόμη ρητώς επιλυθεί, φαίνεται ότι μια επαγγελματική ένωση που υποβάλλει καταγγελία έχει το δικαίωμα να προσβάλει ένα τέτοιο κανονισμό. Αν κάτι τέτοιο συνέβαινε, αυτό θα ήταν σημαντικό σε σχέση με το κριτήριο της ικανότητας ασκήσεως προσφυγής κατά το άρθρο 173, εφόσον, κατ' αυστηρή ερμηνεία, είναι αμφίβολο αν μια τέτοια ένωση μπορεί να πληροί τόσο την προϋπόθεση του αμέσου συμφέροντος όσο και την προϋπόθεση του ατομικού συμφέροντος (βλ., όσον αφορά το άμεσο συμφέρον, την υπόθεση 135/81, Groupement des agences de voyages κατά Επιτροπής, Συλλογή 1982, σ. 3799· όσον δε αφορά το ατομικό συμφέρον, τη θέση που υιοθέτησε το Δικαστήριο στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 16/62 και 17/62, Producteur de fruits κατά Συμβουλίου, ECR 1962, σ. 471, ειδικότερα σ. 479, όπου το Δικαστήριο αναγνώρισε ότι « δεν μπορεί να γίνει δεκτή η αρχή κατά την οποία μια πράξη που επηρεάζει τα γενικά συμφέροντα μιας κατηγορίας επιχειρηματιών, αφορά ατομικώς μια ένωση υπό την ιδιότητά της ως εκπροσώπου της κατηγορίας αυτής »).

γ) *Οι εισαγωγείς*

23. Το Δικαστήριο αντιμετώπισε το ζήτημα του παραδεκτού των προσφυγών που ασκούνται από τους εισαγωγείς με περισσότερο συσταλτικό τρόπο. Είναι αληθές ότι, σε μια από τις πρώτες υποθέσεις των « ένσφαιρων τριβέων », το Δικαστήριο έκρινε παραδεκτή την προσφυγή ενός εισαγωγέα (βλ. την απόφαση 118/77, ISO, κατά Συμβουλίου, ECR 1979, σ. 1277). Αυτό όμως οφειλόταν στο ότι οι βαλλόμενες διατάξεις δεν είχαν γενική ισχύ αλλά αφορούσαν αποκλειστικά την κατάσταση μιας μικρής ομάδας παραγωγών. Η προσφεύγουσα ήταν ο αποκλειστικός εισαγωγέας εντός ενός κράτους μέλους των προϊόντων ενός από τα μέλη της ομάδας αυτής. Το Δικαστήριο συμπέρανε από αυτό ότι οι βαλλόμενες διατάξεις αποτελούσαν απόφαση που αφορούσε άμεσα και ατομικά την προσφεύγουσα.

24. Αντιθέτως, στην υπόθεση 307/81, Alusuisse κατά Συμβουλίου και Επιτροπής (Συλλογή 1982, σ. 3463), η προσφυγή ακυρώσεως ενός κανονισμού αντιντάμπινγκ είχε ασκηθεί από έναν ανεξάρτητο εισαγωγέα, δηλαδή εισαγωγέα που δεν είχε καμία σχέση με επιχείρηση παραγωγής ή εξαγωγής. Το Δικαστήριο τόνισε ότι η προσφυγή που ασκείται από έναν ιδιώτη βάσει του άρθρου 173 είναι απαράδεκτη, όταν στρέφεται κατά γνήσιου κανονισμού, δηλαδή κατά πράξεως που έχει γενική ισχύ. Το Δικαστήριο έκρινε ότι οι προβαλλόμενοι κανονισμοί, οι οποίοι επέβαλαν, αντιστοίχως, προσωρινούς και οριστικούς δασμούς αντιντάμπινγκ επί των εισαγωγών ορθοξυλενίου καταγωγής Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής και Πουέρτο Ρίκο, υπό την επιφύλαξη εξαιρέσεων όσον αφορά τα προϊόντα που εξάγονται από ορισμένες ονομαστικώς οριζόμενες επιχειρήσεις, συνιστούσαν, όσον αφορά τους ανεξάρτητους εισαγωγείς « μέτρα γενικής ισχύος (...) διότι εφαρμόζονται επί αντικειμενικώς διαμορφωμένων καταστάσεων και παράγουν έννομα αποτελέσματα έναντι κατηγοριών προσώπων που καθορίζονται κατά τρόπο γενικό και αφηρημένο » (σκέψη 9).

25. Το Δικαστήριο απέρριψε την επιχειρηματολογία κατά την οποία, δεδομένου ότι οι εισαγωγείς ορθοξυλενίου όπως η προσφεύγουσα, οι οποίοι ήταν ταυτόχρονα και οι χρήστες της ύλης αυτής, αποτελούσαν μια κλειστή κατηγορία της οποίας τα μέλη ήταν γνωστά κατά τον χρόνο εκδόσεως των κανονισμών, οι προσβαλλόμενες πράξεις αποτελούσαν στην πραγματικότητα αποφάσεις που αφορούσαν την προσφεύγουσα. Το Δικαστήριο επιβεβαίωσε την άποψη που διατύπωσε στην προαναφερθείσα υπόθεση Zuckerfabrik Waten-

stedt, κρίνοντας ότι «ο κανονιστικός χαρακτήρας μιας πράξεως δεν τίθεται υπό αμφισβήτηση από το γεγονός ότι είναι δυνατό να καθοριστεί ο αριθμός ή ακόμα και η ταυτότητα των υποκειμένων δικαίου επί των οποίων εφαρμόζεται σε δεδομένο χρόνο, εφόσον είναι βέβαιο ότι η εφαρμογή αυτή γίνεται δυνάμει μιας αντικειμενικής νομικής ή πραγματικής καταστάσεως που καθορίζεται από την πράξη, σε σχέση με τον σκοπό της τελευταίας», (σκέψη 11). Το Δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η προσφεύγουσα θιγόταν από τους προσβαλλόμενους κανονισμούς αποκλειστικά και μόνο λόγω της ιδιότητάς της ως εισαγωγέα ορθοξυλενίου. Έναντι τέτοιων εισαγωγέων, οι κανονισμοί αυτοί αποτελούν πράξεις γενικής ισχύος.

26. Το Δικαστήριο απέρριψε επίσης το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι η συμμετοχή της στη διαδικασία που κατέληξε στην έκδοση των προσβαλλομένων κανονισμών σήμαινε ότι οι κανονισμοί αυτοί αποτελούσαν ατομικές διοικητικές πράξεις τις οποίες αυτή είχει τη δυνατότητα να προσβάλει σύμφωνα με το άρθρο 173, δεύτερο εδάφιο. Το Δικαστήριο έκρινε ότι «η διάκριση μεταξύ κανονισμού και αποφάσεως δεν [μπορεί] να ερείδεται παρά στη φύση της ίδιας της πράξεως και τα έννομα αποτελέσματα που αυτή παράγει, και όχι στον τρόπο εκδόσεώς της» (σκέψη 13). Το Δικαστήριο προσέθεσε ότι οι εισαγωγείς έχουν, εν πάση περιπτώσει, τη δυνατότητα να προσβάλουν ενώπιον των δικαστηρίων των κρατών μελών τις πράξεις που εκδίδονται από τις εθνικές αρχές για την εφαρμογή των κοινοτικών κανονισμών που επιβάλλουν δασμούς αντιντάμπινγκ.

27. Η θέση που έλαβε το Δικαστήριο στην υπόθεση Alusuisse επιβεβαιώθηκε και στην προαναφερθείσα υπόθεση Allied Corporation κατά Επιτροπής, όπου, αντίθετα με τις ασκούμενες από τους παραγωγούς και τους εξαγωγείς προσφυγές που έχω ήδη μνημονεύσει, το Δικαστήριο έκρινε ότι η προσφυγή ενός ανεξάρτητου εισαγωγέα, της Demufert, ήταν απαράδεκτη. Όπως και η προσφεύγουσα στην υπόθεση Alusuisse, «τα αποτελέσματα των επιδίκων κανονισμών δεν αφορούν [την Demufert] (...) παρά μόνον καθόσον εμπίπτει αντικειμενικά στο πεδίο εφαρογής των διατάξεων των κανονισμών αυτών» (σκέψη 15). Καίτοι η Demufert ενήργησε ως αποκλειστικός εισαγωγέας ενός από τους παραγωγούς που πραγματοποιούν εξαγωγές, οι τιμές λιανικής πωλήσεως που είχε χρεώσει η Demufert δεν είχαν χρησιμοποιηθεί για τη διάπίστωση της υπάρξεως του ντάμπινγκ, το οποίο στηριζόταν επί των τιμών εξαγωγής που είχαν χρεωθεί από τους αμερικανούς παραγωγούς (βλ. τις πρώτες υποθέσεις «ένσφαιροι τριβείς»). Το Δικαστήριο συνήγαγε από αυτό ότι η ασκηθείσα από την Demufert προσφυγή ήταν απαράδεκτη, μολονότι τόνισε ότι η Demufert μπορούσε να αμφισβητήσει το κύρος των προσβαλλομένων κανονισμών σε διαδικασίες ενώπιον των αρμοδίων εθνικών δικαστηρίων στην περίπτωση που θα υποχρεωνόταν στην καταβολή των εν λόγω δασμών.

28. Η θέση που έλαβε το Δικαστήριο στις υποθέσεις Alusuisse και Allied Corporation επιβεβαιώθηκε και σε ορισμένες άλλες μεταγενέστερες υποθέσεις. Το Δικαστήριο επανειλημμένα τόνισε ότι ο εισαγωγέας ενός προϊόντος που αποτελεί το αντικείμενο δασμού αντιντάμπινγκ μπορεί να αμφισβητήσει τον κανονισμό που επιβάλλει τον δασμό όταν οι τιμές εξαγωγής που χρησιμοποιούνται για τη διαπίστωση της υπάρξεως ντάμπινγκ καθορίζονται σε αναφορά με τις τιμές μεταπωλήσεως του εσαγωγέα, πρακτική που επιτρέπεται από το άρθρο 2, παράγρφος 8, στοιχείο β, του βασικού κανονισμού, όταν υπάρχει σύνδεσμος μεταξύ του εξαγωγέα και του εισαγωγέα (βλ., π.χ., τις Διατάξεις στις υποθέσεις 279/86, Sermes κατά Επιτροπής, Συλλογή 1987, σ. 3109· 301/86, Frimodt Pedersen κατά Επιτροπής, Συλλογή 1987, σ. 3123· και 205/87, Nuova Ceam κατά Επιτροπής, Συλλογή 1987, σ. 4427). Στις υποθέσεις «ηλεκτρικοί κινητήρες» (συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-304/86 και C-185/87, Συλλογή 1990, σ. I-2939· συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-305/87 και C-160/87, Συλλογή 1990, σ. I-2945· συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-320/86 και C-188/87, Συλλογή 1990, σ. I-3013· και υπόθεση C-157/87, Συλλογή 1990, σ. I-3021), το Δικαστήριο προσέθεσε ότι ένας εισαγωγέας που συνδέεται επαγγελματικά με έναν εξαγωγέα έχει επίσης το

δικαίωμα να αμφισβητήσει έναν κανονισμό που επιβάλλει δασμό αντιντάμπινγκ, εφόσον είχε προσδιοριστεί βάσει των τιμών μεταπωλήσεως του εισαγωγέα όχι η ύπαρξη του ντάμπινγκ, αλλά ο ίδιος ο δασμός αντιντάμπινγκ. Παρ' όλα αυτά, το Δικαστήριο, κατά πάγια νομολογία, αρνήθηκε να αναγνωρίσει το δικαίωμα ασκήσεως προσφυγής στους ανεξάρτητους εισαγωγείς, ακόμα και όταν είναι ο μόνος εισαγωγέας εντός ενός κράτους του προϊόντος που αφορά ο δασμός (βλ., π.χ. τις Διατάξεις στις προαναφερθείσες υποθέσεις Sermes, Frimodt Pedersen και Nuova Ceam, καθώς και την απόφαση στην υπόθεση C-157/87, μια από τις υποθέσεις των « ηλεκτρικών κινητήρων »).

29. Είναι ίσως χρήσιμο να υπομνήσω τις σκέψεις με τις οποίες το Δικαστήριο δικαιολογεί το συμπέρασμα αυτό:

i) Ένας ανεξάρτητος εισαγωγέας δεν θίγεται από έναν κανονισμό που επιβάλλει δασμό αντιντάμπινγκ παρά μόνο εφόσον εισάγει ένα συγκεκριμένο προϊόν. Το κριτήριο αυτό δεν προσφέρεται για να διακρίνεται ο εισαγωγέας από οποιονδήποτε άλλο επιχειρηματία ο οποίος βρίσκεται, ή μπορεί μια μέρα να βρεθεί, στην ίδια κατάσταση. Στερείται σημασίας το γεγονός ότι είναι ενδεχομένως δυνατό, στην πράξη, να προσδιοριστεί ο αριθμός ή ακόμα και η ταυτότητα των επιχειρηματιών της κατηγορίας στην οποία ανήκει ο εισαγωγέας.

ii) Η συμμετοχή σε έρευνα που έχει διεξαγάγει η Επιτροπή πριν από την επιβολή ενός δασμού αντιντάμπινγκ δεν αρκεί για να έχει ικανότητα ασκήσεως προσφυγής ένας ανεξάρτητος εισαγωγέας, εφόσον η διάκριση μεταξύ κανονισμού και αποφάσεως στηρίζεται « στη φύση της πράξεως και στα έννομα αποτελέσματα που παράγει και όχι στον τρόπο θεσπίσεώς της » (υπόθεση Alusuisse, σκέψη 13).

iii) Αντίθετα με τους παραγωγούς και τους εξαγωγείς, οι εισαγωγείς μπορούν να προσφύγουν ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων κατά της αποφάσεως των εθνικών αρχών σχετικά με την επιβολή του δασμού. Το κύρος του κανονισμού που επιβάλλει τον δασμό μπορεί να αμφισβητηθεί στο πλαίσιο τέτοιων ένδικων διαδικασιών και η υπόθεση μπορεί να αχθεί ενώπιον του Δικαστηρίου βάσει του άρθρου 177 της Συνθήκης.

Η θέση της Extramet ενόψει της υφιστάμενης νομολογίας του Δικαστηρίου

30. Με βάσει την υφιστάμενη νομολογία του Δικαστηρίου, πιστεύω ότι η προσφυγή της Extramet είναι απαράδεκτη. Δεν υποστηρίχθηκε ότι υφίσταται σύνδεσμος μεταξύ της Extramet και οποιουδήποτε από τους οικείους εξαγωγείς. Εξάλλου, στη δέκατη αιτιολογική σκέψη του προσβαλλόμενου κανονισμού αναφέρεται ότι « οι τιμές κατά την εξαγωγή καθορίστηκαν βάσει των τιμών που πράγματι καταβάλλονται ή πρέπει να καταβάλλονται για το κινεζικό ή σοβιετικό προϊόν που πωλείται για να εξαχθεί στην Κοινότητα ». Το γεγονός ότι η κατηγορία των εισαγωγέων μπορεί να ήταν περιορισμένη, δεδομένου ότι οι ανήκοντες σ' αυτήν επιχειρηματίες ήταν γνωστοί στην Επιτροπή και το Συμβούλιο, και το γεγονός ότι η Extramet είναι ο μόνος εισαγωγέας που έπαιξε σημαντικό ρόλο στη διαδικασία δεν ασκούν επιρροή στην παρούσα κατάσταση του δικαίου.

31. Θα μπορούσε ωστόσο κανείς να αναρωτηθεί αν το αποτέλεσμα αυτό είναι ικανοποιητικό εν προκειμένω. Η κατάσταση της Extramet είναι δυσχερής. Είναι ο κυριότερος κοινοτικός εισαγωγέας μεταλλικού ασβεστίου προελεύσεως Κίνας και Σοβιετικής Ενώσεως και δεν αμφισβητείται ότι οι συνέπειες, όσον αφορά τις δραστηριότητές της, της επιβολής ενός δασμού αντιντάμπινγκ επί τέτοιων εισαγωγών είναι εξαιρετικά σοβαρές. Εξάλλου, κατά την Extramet, ένα από τα αποτελέσματα της επιβολής του δασμού υπήρξε η ενίσχυση

της θέσεως της Péchiney, του μόνου κοινοτικού παραγωγού μεταλλικού ασβεστίου και του κυριότερου ανταγωνιστή της Extramet, η οποία αρνήθηκε να εφοδιάσει την ίδια την Extramet και αποτέλεσε την αιτία της καταγγελίας η οποία προκάλεσε και την έρευνα της Επιτροπής. Όμως, για τους λόγους που θα εκθέσω κατωτέρω, είναι αμφίβολο αν οι διαδικασίες ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, έστω και σε συνδυασμό με την υποβολή αιτήσεως για την έκδοση αποφάσεως από το Δικαστήριο, θα είχαν ικανοποιητικό αποτέλεσμα σε μια υπόθεση του τύπου αυτού. Επομένως, η μη αναγνώριση στην Extramet ικανότητας ασκήσεως προσφυγής στην παρούσα διαδικασία θα μπορούσε να τη στερήσει οποιουδήποτε αποτελεσματικού ενδίκου βοηθήματος.

Η βάση της υφιστάμενης νομολογίας του Δικαστηρίου

32. Ένα σύστημα δικαστικού ελέγχου το οποίο θα εμπόδιζε την κατ' ουσίαν εξέταση των καταγγελιών της Extramet θα ήταν, κατά γνώμη μου, εξαιρετικά ανεπαρκές και ασυμβίβαστο με το «πνεύμα των αρχών που διαπνέουν τα άρθρα 164 και 173 της Συνθήκης», αρχών που το Δικαστήριο επικαλέστηκε στην προαναφερθείσα υπόθεση Fediol, σκέψη 29. Επομένως, προτίθεμαι να εξετάσω αν η νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με το παραδεκτό των προσφυγών ανεξαρτήτων εισαγωγέων ερείδεται επί σταθερών βάσεων και αν το σύστημα του άρθρου 173 προσφέρεται για αιτήματα προσφευγόντων που βρίσκονται στην κατάσταση της Extramet.

33. Έτσι, θα περιοριστώ στις απαιτήσεις του άρθρου 173 της Συνθήκης, τις οποίες το Δικαστήριο οφείλει να λαμβάνει υπόψη. Συντάσσομαι προς τη γνώμη που εξέφρασε ο γενικός εισαγγελέας Warner στις πρώτες υποθέσεις των «ένσφαιρων τριβέων» (στις σ. 1242 και 1243), κατά την οποία η νομοθεσία των κρατών μελών και των τρίτων χωρών έχει, το πολύ, ελάχιστη σημασία, όσον αφορά το ζήτημα ικανότητας προς άσκηση προσφυγής. Ούτε άλλωστε πιστεύω ότι είναι αναγκαίο, για να συναχθεί ένα ικανοποιητικό συμπέρασμα, να γίνει άμεση αναφορά στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, επί της οποίας η Extramet στηρίζεται εν μέρει στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας. Ωστόσο, και η Σύμβαση και οι νομοθεσίες των κρατών μελών ασκούν έμμεση επίδραση κατά το μέτρο που ενισχύουν την άποψη ότι υφίσταται μια γενική αρχή του δικαίου που συνίσταται στο δικαίωμα χρησιμοποιήσεως αποτελεσματικού ενδίκου βοηθήματος (βλ. την υπόθεση 222/84, Johnston κατά Chief Constable of the RUC, Συλλογή 1986, σ. 1651· την υπόθεση 222/86, Unectef κατά Heylens, Συλλογή 1987, σ. 4097). Πιστεύω ότι το άρθρο 173 θα έπρεπε να ερμηνεύεται κατά τέτοιο τρόπο ώστε να μπορεί να εφαρμόζεται η αρχή αυτή.

α) *Η ανάγκη μιας αποφάσεως*

34. Είναι ανάγκη καταρχάς να επανεξεταστεί ποιες ακριβώς προϋποθέσεις πρέπει να συντρέχουν για να είναι παραδεκτή μια προσφυγή κατά κανονισμού βάσει του άρθρου 173, δεύτερο εδάφιο. Όπως έχω ήδη αναφέρει, από το γράμμα της διατάξεως αυτής προκύπτει ότι οι προϋποθέσεις αυτές είναι τρεις: ο προσφεύγων πρέπει να αποδεικνύει ότι η εν λόγω πράξη αποτελεί στην πραγματικότητα απόφαση που τον αφορά άμεσα και ατομικά. Στην υπόθεση Allusuisse, το Δικαστήριο έκρινε ότι ο προσφεύγων, για να αποδείξει το δικαίωμά του για προσφυγή, πρέπει να πληροί κάθε μία από τις τρεις αυτές προϋποθέσεις (βλ. σκέψη 7).

35. Επιπλέον, το Δικαστήριο επαναβεβαίωσε, στην υπόθεση Allusuisse, την εδραιομένη αρχή κατά την οποία «η επιλογή της μορφής δεν δύναται να μεταβάλει τη φύση μιας πράξεως» (ίδια σκέψη). Αυτός σημαίνει ότι, προκειμένου να καθοριστεί αν μια πράξη αποτελεί κανονισμό ή απόφαση, το αποφασιστικό κριτήριο είναι η φύση της και όχι ο επιλεγής από

το όργανο που την έχει εκδώσει τίτλος. Όπως ανέφερα, η ουσιώδης διάκριση μεταξύ κανονισμού και αποφάσεως συνίσταται στο αν η πράξη έχει ή όχι γενική ισχύ.

36. Ωστόσο, η προϋπόθεση που θέτει το άρθρο 173, δεύτερο εδάφιο, κατά την οποία ο προσφεύγων που αμφισβητεί έναν κανονισμό πρέπει να αποδείξει ότι ο κανονισμός αυτός αποτελεί στην πραγματικότητα απόφαση, θέτει, όσον αφορά τον τομέα αντιντάμπινγκ, ένα πρόβλημα λογικής συνοχής. Σύμφωνα με το άρθρο 13, παράγραφος 1, του βασικού κανονισμού, « οι δασμοί αντιντάμπινγκ ή οι αντισταθμιστικοί δασμοί, ανεξάρτητα αν εφαρμόζονται προσωρινά ή οριστικά, επιβάλλονται με κανονισμό ». Αντίστοιχες διατάξεις περιελάμβαναν και οι κανονισμοί που είχαν προηγηθεί του βασικού κανονισμού. Θεσπίζοντας το άρθρο 13, παράγραφος 1, το Συμβούλιο είχε υπόψη του έναν γνήσιο κανονισμό, με άλλα λόγια μία πράξη που να αποτελεί πράγματι κανονισμό κατά την έννοια του άρθρου 189 της Συνθήκης. Δυσχερώς μπορεί να υποστηριχθεί ότι μια απόφαση θα αποτελούσε το κατάλληλο μέσο για την επιβολή δασμών αντιντάμπινγκ.

37. Αν ένας προσφεύγων, στο πλαίσιο μιας διαδικασίας ακυρώσεως πράξεως επιβάλλουσας δασμό αντιντάμπινγκ, αποδεικνύει ότι η πράξη αυτή αποτελεί στην πραγματικότητα όχι κανονισμό αλλά απόφαση, το αποτέλεσμα θα είναι, προφανώς, ότι η πράξη είναι αυτομάτως άκυρη εφόσον το Συμβούλιο και η Επιτροπή δεν έχουν την εξουσία να επιβάλουν δασμούς αντιντάμπινγκ μέσω αποφάσεων. Ωστόσο, σε περίπτωση που θα έπρεπε να συναχθεί το συμπέρασμα αυτό, θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι το Δικαστήριο δεν θα μπορούσε, όπως είναι επόμενο, να εξετάσει κατ' ουσίαν το αίτημα της προσφεύγουσας.

38. Πρέπει να αναγνωριστεί ότι η προσέγγιση αυτή δεν καταλήγει πάντοτε στο συμπέρασμα ότι η προσβαλλόμενη πράξη είναι εξ ολοκλήρου άκυρη. Ενίοτε, μια προσφυγή ασκείται, ή θεωρείται ως παραδεκτή, αποκλειστικά καθόσον αφορά ορισμένες ειδικές διατάξεις ενός μέτρου αντιντάμπινγκ. Με την προαναφερθείσα απόφασή του Producteurs de fruits, σ. 479, το Δικαστήριο δέχθηκε ότι:

« Όταν μία πράξη χαρακτηρισθείσα ως κανονισμός από τον συντάκτη της περιλαμβάνει διατάξεις που μπορούν να αφορούν ορισμένα φυσικά ή νομικά πρόσωπα όχι μόνο άμεσα αλλά και ατομικά, πρέπει να γίνει δεκτό ότι εν πάση περιπτώσει, και υπό την επιφύλαξη του αν η εξεταζόμενη πράξη στο σύνολό της μπορεί να χαρακτηρισθεί ορθώς ως κανονισμός, οι εν λόγω διατάξεις δεν έχουν κανονιστικό χαρακτήρα και μπορούν, επομένως, να προσβληθούν από τα εν λόγω πρόσωπα κατά το άρθρο 173, δεύτερη παράγραφος. »

Ωστόσο, έστω και υπό τις περιστάσεις αυτές, θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι το Δικαστήριο δεν μπορεί να εξετάζει κατ' ουσίαν τις αιτιάσεις που αφορούν τις βαλλόμενες διατάξεις, οι οποίες, καθώς δεν έχουν τον χαρακτήρα κανονισμού, θα έχουν εξ ορισμού θεσπισθεί ultra vires.

39. Ένας τρόπος για να υπερκεραστεί η δυσχέρεια αυτή είναι να θεωρηθεί ότι ο όρος « απόφαση » χρησιμοποιείται υπό ιδιαίτερη έννοια στο άρθρο 173 και ότι ένας κανονισμός μπορεί, όπως είναι επόμενο, να αποτελεί « απόφαση » σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, χωρίς να τίθεται υπό αμφισβήτηση η φύση του ως κανονισμού σύμφωνα με τον βασικό κανονισμό. Αυτό σημαίνει ότι θα διδόταν στον όρο « απόφαση » του άρθρου 173 διαφορετική έννοια από αυτήν που του δίδεται στο άρθρο 189. Ορθώς το Δικαστήριο δεν είναι διατεθειμένο να κάνει κάτι τέτοιο. Όπως έκρινε με την απόφασή του Producteurs de fruits, στη σελίδα 478, « είναι αδιανόητο ο όρος " απόφαση " να έχει χρησιμοποιηθεί στο άρθρο 173 με έννοια διαφορετική από την τεχνική εννοία που προκύπτει από το άρθρο 189 ».

40. Μια άλλη δυνατότητα προτάθηκε από τον γενικό εισαγγελέα Warner στις πρώτες αποφάσεις των « ένσφαιρων τριβέων » (στη σελίδα 1246), δηλαδή ότι ένας κανονισμός που επιβάλλει δασμό αντιντάμπινγκ μπορεί να είναι εκ φύσεως « υβρίδιο ». Σύμφωνα με τη θεωρία αυτή, ένας κανονισμός μπορεί να είναι, έναντι ορισμένων προσώπων, « ένας κανονισμός και (...) τίποτε άλλο παρά ένας κανονισμός ». Αυτό δεν θα τον εμπόδιζε να είναι, έναντι άλλων προσώπων, απόφαση η οποία τα αφορά άμεσα και ατομικά.

41. Η θεωρία αυτή, η οποία έχει τύχει και της επιδοκιμασίας του γενικού εισαγγελέα VerLoren van Themaat στην υπόθεση Allied Corporation (βλ. σελίδα 1041), προχωρεί περισσότερο απ' ό,τι η εδραιωμένη αρχή κατά την οποία μια πράξη η οποία, λαμβανόμενη στο σύνολό της, αποτελεί γνήσιο κανονισμό μπορεί, παρ' όλα αυτά, να εμπεριέχει ατομικές διατάξεις οι οποίες αποτελούν στην πραγματικότητα αποφάσεις. Αυτό σημαίνει ότι μία και μόνο διάταξη μπορεί να αποτελεί, έναντι ορισμένων προσώπων, γνήσιο κανονισμό, ενώ είναι ταυτόχρονα, στην πραγματικότητα, έναντι άλλων προσώπων, απόφαση.

42. Καίτοι με τη θεωρία περί του υβριδίου, όπως θα μπορούσε αυτή να αποκληθεί, φαίνεται να αποφεύγεται το πρόβλημα που συνίσταται στο ότι μια πράξη που επιβάλλει δασμό αντιντάμπινγκ θεωρείται ως αυτομάτως άκυρη αν αποτελεί στην πραγματικότητα απόφαση, η θεωρία αυτή θέτει από μόνη της προβλήματα λογικής συνοχής. Πράγματι, προϋποθέτει την ύπαρξη μιας καταστάσεως όπου μια πράξη γενικής ισχύος περιορίζει ταυτόχρονα την εφαρμογή της σε έναν περιορισμένο αριθμό προσώπων (βλ. την απόφαση Producteurs de fruits, σ. 478). Όπως φαίνεται, η δυσχέρεια αυτή αναγνωρίστηκε από το Δικαστήριο στην υπόθεση 45/81, Moksel κατά Επιτροπής (Συλλογή 1982, σ. 1129, σκέψη 18), όπου κρίθηκε ότι « η ίδια διάταξη δεν δύναται βεβαίως να αποτελεί συγχρόνως πράξη γενικής ισχύος και ατομική πράξη ».

43. Στην υπόθεση Allied Corporation, ο γενικός εισαγγελέας VerLoren van Themaat ισχυρίστηκε (στη σελίδα 1041) ότι η θέση αυτή δεν ισχύει στον τομέα του ντάμπινγκ, πλην όμως στη νομολογία του Δικαστηρίου δεν απαντά ούτε ανεπιφύλακτη αποδοχή ούτε ρητή απόρριψη της θεωρίας περί καταστάσεως υβριδίου. Εκεί όπου το Δικαστήριο πλησίασε ίσως περισσότερο στην αποδοχή της θεωρίας αυτής, είναι στην υπόθεση Alusuisse, όπου δέχθηκε ότι « τα εν λόγω μέτρα λοιπόν είναι, έναντι των ανεξαρτήτων εισαγωγέων, οι οποίοι, αντίθετα προς τους εξαγωγείς, δεν αναφέρονται ονομαστικώς στον κανονισμό, μέτρα γενικής ισχύος κατά την έννοια του άρθρου 189, εδάφιο 2, της Συνθήκης, διότι εφαρμόζονται επί αντικειμενικώς διαμορφωμένων καταστάσεων και παράγουν έννομα αποτελέσματα έναντι κατηγοριών προσώπων που καθορίζονται κατά τρόπο γενικό και αφηρημένο » (σκέψη 9).

44. Η διατύπωση αυτή μπορεί ίσως να θεωρηθεί ως αποδοχή της θεωρίας περί καταστάσεως υβριδίου, εφόσον συνεπάγεται ότι τα αμφισβητούμενα μέτρα δεν είχαν γενική ισχύ έναντι των καθοριζόμενων ονομαστικώς εξαγωγέων. Ωστόσο, στην υπόθεση Allied Corporation, το Δικαστήριο έκρινε απλώς (σκέψη 11) ότι, καίτοι είναι αληθές ότι τα μέτρα με τα οποία επιβάλλονται δασμοί αντιντάμπινγκ έχουν: « από τη φύση τους και από το πεδίο εφαρμογής τους κανονιστικό χαρακτήρα καθόσον εφαρμόζονται στο σύνολο των ενδιαφερομένων επιχειρηματιών, δεν αποκλείεται όμως για το λόγο αυτό οι διατάξεις τους να αφορούν άμεσα και ατομικά τους παραγωγούς και τους εξαγωγείς αυτούς στους οποίους καταλογίζεται πρακτική ντάμπινγκ ».

Το Δικαστήριο δεν εξέτασε χωριστά το ζήτημα αν οι προσβαλλόμενοι κανονισμοί αποτελούσαν στην πραγματικότητα αποφάσεις, αλλά περιορίστηκε στο πρόβλημα του άμεσου και ατομικού συμφέροντος. Παρόμοια θέση υιοθέτησε το Δικαστήριο και στις υποθέσεις « ηλεκτρικοί κινητήρες » και « συσκευές φωτοαντιγραφής που χρησιμοποιούν συνηθισμένο χαρτί » (συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-133/87 και C-150/67, Nashua, Συλλογή 1990, σ. I-719· και υπόθεση C-156/87, Gestetner, Συλλογή 1990, σ. I-781), όπου δεν ερεύνησε αν οι προσβαλλόμενοι κανονισμοί αποτελούσαν στην πραγματικότητα αποφάσεις.

45. Στην υπόθεση Timex, η προσέγγιση του Δικαστηρίου ήταν κάπως διαφορετική. Αφού κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ο προσβαλλόμενος κανονισμός « στηριζόταν στην ατομική κατάσταση της προσφεύγουσας », έκρινε: « από τα ανωτέρω έπεται ότι η προσβαλλόμενη πράξη αποτελεί ως προς την Timex Corporation απόφαση η οποία την αφορά άμεσα και ατομικά (...) » (σκέψη 16). Ωστόσο, το Δικαστήριο δεν εξήγησε για ποιο λόγο θεωρούσε ότι ο προσβαλλόμενος κανονισμός αποτελούσε στην πραγματικότητα απόφαση, η δε διατύπωση που χρησιμοποιήθηκε στην υπόθεση Timex δεν επανελήφθη στις μεταγενέστερες υποθέσεις που προανέφερα.

46. Οι υποθέσεις αυτές περιέχουν ορισμένα στοιχεία που συνηγορούν υπέρ της θεωρίας περί καταστάσεως υβριδίου κατά το μέτρο που αναγνωρίζεται ότι είναι δυνατό ορισμένοι προσφεύγοντες να δικαιούνται να αμφισβητούν μέτρα τα οποία, θεωρούμενα κατά τρόπο απόλυτο, έχουν κανονιστικό χαρακτήρα. Παρ' όλα αυτά, έστω και αν υποτεθεί ότι η ανάγκη να διαπιστωθεί αν μια προσβαλλόμενη πράξη είναι στην πραγματικότητα απόφαση διαφέρει από την ανάγκη να διαπιστωθεί ύπαρξη άμεσου και ατομικού συμφέροντος, θα αναμενόταν από το Δικαστήριο να εξηγήσει, στις υποθέσεις όπου προσφυγές με τις οποίες ζητείται η ακύρωση κανονισμών κρίνονται παραδεκτές, για ποιο λόγο το Δικαστήριο θεωρεί ότι συντρέχει κάθε μία προϋπόθεση. Το γεγονός ότι, στις περισσότερες από τις υποθέσεις του είδους αυτού, το Δικαστήριο δεν αναφέρεται στον πραγματικό χαρακτήρα της προσβαλλομένης πράξεως σημαίνει ότι, αν ένας προσφεύγων έχει αποδείξει ότι ένας κανονισμός τον αφορά άμεσα και ατομικά, το Δικαστήριο δεν απαιτεί να αποδειχθεί επιπλέον και ότι η σχετική πράξη αποτελεί στην ουσία απόφαση. Καίτοι σε μερικές περιπτώσεις το Δικαστήριο έκρινε ότι ένας κανονισμός εμπεριέχει απόφαση, φαίνεται ότι η προϋπόθεση αυτή στο εξής εμπεριέχεται πράγματι σ' αυτήν του ατομικού συμφέροντος.

47. Μόνο στις υποθέσεις όπου το Δικαστήριο αποφασίζει ότι μια προσφυγή είναι απαράδεκτη στηρίζει τη θέση του στο συμπέρασμα ότι η εν λόγω πράξη αποτελεί στην πραγματικότητα κανονισμό (βλ. τις προαναφερθείσες υποθέσεις Sermes, Frimodt Pedersen και Nuova Ceam). Ακόμα και στις περιπτώσεις αυτές διαγράφεται κάποια εξέλιξη όσον αφορά την προσέγγιση του Δικαστηρίου: στην υπόθεση C-157/87, μια από τις υποθέσεις των « ηλεκτρικών κινητήρων », το Δικαστήριο έκρινε απαράδεκτη μια προσφυγή που είχε ασκηθεί από αποκλειστικό εισαγωγέα αποκλειστικά και μόνο διότι η εν λόγω πράξη δεν αφορούσε ατομικώς τον προσφεύγοντα (βλ. σκέψη 12).

48. Η προσέγγιση αυτή δεν περιορίζεται στον τομέα αντιντάμπινγκ. Από την απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση « Producteurs de fruits » φαίνεται να προκύπτει ότι ένας γνήσιος κανονισμός δεν μπορεί να αφορά ατομικώς οποιονδήποτε, πράγμα που σημαίνει ότι, εφόσον αποδεικνύεται η ύπαρξη ατομικού συμφέροντος, το βαλλόμενο μέτρο αποτελεί κατ' ανάγκη, στην πραγματικότητα, απόφαση. Ομοίως, στην υπόθεση 100/74, CAM κατά Επιτροπής (ECR 1975, σ. 1393), το Δικαστήριο έκρινε ότι η προσβαλλόμενη πράξη, η οποία είχε τη μορφή κανονισμού, έθιγε « έναν καθορισμένο αριθμό επιχειρηματιών των οποίων η ταυτότητα μπορούσε να αναγνωριστεί λόγω της ατομικής συμπεριφοράς που είχαν επιδείξει ή εθεωρείτο ότι είχαν επιδείξει κατά τη διάρκεια συγκεκριμένης περιόδου »

(σκέψη 18). Κηρύσσοντας παραδεκτό το αίτημα του προσφεύγοντος, το Δικαστήριο αναγνώρισε ότι « παρόμοιο μέτρο, ακόμα και αν αποτελεί μέρος ενός συνόλου διατάξεων κανονιστικού χαρακτήρα, αφορά ατομικώς τα υποκείμενα δικαίου περί των οποίων πρόκειται, εφόσον επηρεάζει την νομική τους θέση λόγω μιας πραγματικής καταστάσεως που τα χαρακτηρίζει σε σχέση με οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο και τα εξατομικεύει κατά τρόπο ανάλογο προς αυτόν του αποδέκτη » (σκέψη 19).

Η απόφαση δεν θίγει το ζήτημα του άμεσου συμφέροντος ούτε το αν η προσβαλλόμενη πράξη αποτελούσε στην πραγματικότητα απόφαση.

49. Πλέον πρόσφατα, στην απόφαση της 26ης Ιουνίου 1990, υπόθεση C-152/88, Sofrimport κατά Επιτροπής (Συλλογή 1990, σ. I-2477), που είχε ως αντικείμενο προσφυγή με την οποία εζητείτο η ακύρωση δύο κανονισμών, το Δικαστήριο έκρινε ότι:

« Όσον αφορά το παραδεκτό της προσφυγής ακυρώσεως, πρέπει να εξεταστεί αν οι προβαλλόμενες πράξεις αφορούν την προσφεύγουσα άμεσα και ατομικά κατά την έννοια του άρθρου 173, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης. »

Το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι ορισμένες διατάξεις των προσβαλλομένων πράξεων αφορούσαν την προσφεύγουσα άμεσα και ατομικά, πράγμα που είχε ως συνέπεια το παραδεκτό της προσφυγής, όσον αφορά τις διατάξεις αυτές. Το ζήτημα αν οι εν λόγω διατάξεις αποτελούσαν στην πραγματικότητα αποφάσεις δεν εθίγη στην απόφαση αυτή.

50. Κατά της προσεγγίσεως αυτής μπορεί να αντιταχθεί ότι θα ήταν ενδεχομένως ασυμβίβαστη με το γράμμα του άρθρου 173, δεύτερο εδάφιο, από το οποίο μπορεί να θεωρηθεί ότι η προϋπόθεση υπάρξεως αποφάσεως είναι διαφορετική από την προϋπόθεση υπάρξεως ατομικού συμφέροντος. Ωστόσο, όταν πρόκειται για τη διασφάλιση της τηρήσεως του δικαίου σύμφωνα με το άρθρο 164 της Συνθήκης, το Δικαστήριο έχει αφήσει να διαφανεί ότι δεν θεωρεί ότι δεσμεύεται από την αυστηρή διατύπωση του άρθρου 173. Αυτό προκύπτει σαφώς από τις υποθέσεις όπου το Δικαστήριο ανεγνώρισε την παθητική και ενεργητική νομιμοποίηση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σε προσφυγές ακυρώσεως, παρά το γεγονός ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ουδόλως αναφέρεται στη διάταξη αυτή (βλ. αντίστοιχα την υπόθεση 294/83, Les Verts κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή 1986, σ. 1339· και την απόφαση της 22ας Μαΐου 1990, υπόθεση C-70/88, Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου « Τσερνομπίλ » (Συλλογή 1990, σ. I-2041).

51. Κατ' εμέ, το άρθρο 173 πρέπει να ερμηνεύεται κατά τρόπο ευρύ, υπό το φως της εξελίξεως της Κοινότητας. Η άποψη αυτή βρίσκει στήριγμα στην απόφαση « Les Verts », όπου το Δικαστήριο αιτιολόγησε την απόφασή του να μη κηρύσσει απαράδεκτες προσφυγές ακυρώσεως δεσμευτικών πράξεων του Κοινοβουλίου, παρά την ανυπαρξία οποιασδήποτε μνείας όσον αφορά το όργανο αυτό στο άρθρο 173, από το γεγονός ότι, κατά την εποχή που θεσπίστηκε το άρθρο 173, το Κοινοβούλιο δεν είχε την εξουσία εκδόσεως τέτοιων πράξεων. Νομίζω ότι παρόμοια προσέγγιση είναι αναγκαία και στην αλληλουχία μέτρων που εμφανίζουν τα ειδικά χαρακτηριστικά των κανονισμών αντιντάμπινγκ. Το σύστημα του βασικού κανονισμού δεν μπορεί να ενταχθεί στο πλαίσιο του άρθρου 173 παρά μόνο αν η διάταξη αυτή ερμηνευθεί κατά τρόπο εύκαμπτο υπό το φως των στόχων που ενυπάρχουν σ' αυτήν.

52. Είναι αναμφιβόλως επιθυμητό, προς το συμφέρον της εύρυθμης λειτουργίας της προβλεπόμενης από τον βασικό κανονισμό διαδικασίας, όσοι θίγονται κατά τρόπο συγκεκριμένο από τους κανονισμούς που επιβάλλουν δασμούς αντιντάμπινγκ να έχουν τη δυνατότητα να αμφισβητούν το κύρος των κανονισμών αυτών ενώπιον του Δικαστηρίου. Φρονώ ότι οι κανονισμοί αυτοί μπορούν να προσβάλλονται από κάθε πρόσωπο που το αφορούν άμεσα και ατομικά. Στην πραγματικότητα, μικρή σημασία έχει το ζήτημα αν ο λόγος εν προκειμένω είναι ότι, άπαξ και έχει διαπιστωθεί το ατομικό συμφέρον, το

αμφισβητούμενο μέτρο πρέπει αυτομάτως να θεωρείται ως απόφαση ή ότι απλώς δεν είναι αναγκαίο να καταδειχθεί ότι το βαλλόμενο μέτρο είναι απόφαση, εφόσον το ατομικό συμφέρον έχει διαπιστωθεί. Αυτό που έχει σημασία είναι να μην ερμηνεύεται το άρθρο 173, δεύτερο εδάφιο, κατά τρόπο τόσο αυστηρό ώστε το Δικαστήριο να εμποδίζεται να εκπληρώσει την υποχρέωση που υπέχει από το άρθρο 164.

53. Παρ' όλα αυτά, έχω τη γνώμη ότι το Δικαστήριο θα έπρεπε να επιβεβαιώσει αυτό που προκύπτει ήδη σιωπηρώς από την επικρατούσα τάση της νομολογίας του, δηλαδή ότι η προϋπόθεση υπάρξεως αποφάσεως δεν μπορεί να είναι ανεξάρτητη από την προϋπόθεση υπάρξεως ατομικού συμφέροντος. Επιπλέον, το Δικαστήριο δεν πρέπει να υιοθετεί μια υπερβολικά αυστηρή ερμηνεία της τελευταίας αυτής απαιτήσεως στις υποθέσεις αντιντάμπινγκ, διότι αυτό θα απέκλειε επίσης την άσκηση αποτελεσματικής εξουσίας ελέγχου. Στο επόμενο σημείο των προτάσεών μου θα εξετάσω το πρόβλημα αυτό περισσότερο λεπτομερώς.

β) *Το άμεσο και ατομικό συμφέρον*

54. Όσον αφορά την υπό κρίση υπόθεση, δεν υφίσταται καμία αμφιβολία ότι ο προσβαλλόμενος κανονισμός αφορά άμεσα την Extramet: μετά την έκδοσή του, ο προβλεπόμενος δασμός αυτομάτως απαιτήθηκε και εισπράχθηκε (βλ. τις πρώτες υποθέσεις των «ένσφαιρων τριβέων»). Επομένως, το μόνο πρόβλημα που εξακολουθεί να υφίσταται είναι το αν ο κανονισμός αυτός αφορά ατομικώς την Extramet.

55. Το Συμβούλιο, υποστηριζόμενο από την Péchiney και τη chambre syndicale, προτείνει να δοθεί στο ερώτημα αυτό αρνητική απάντηση. Κατ' αυτούς, η Extramet δε θίγεται από τον βαλλόμενο κανονισμό παρά μόνο υπό την ιδιότητά της ως εισαγωγέα μεταλλικού ασβεστίου. Όμως, το κριτήριο αυτό δεν αρκεί για να διακρίνει την Extramet από οποιοδήποτε άλλο επιχειρηματία που ήδη ασκεί τις ίδιες δραστηριότητες ή είναι δυνατό να πράξει κάτι τέτοιο στο μέλλον (βλ. τις υποθέσεις Allusuisse και Allied Corporation). Η Extramet υποστηρίζει ότι είναι άδικο να τυγχάνει αυτή διαφορετικής μεταχειρίσεως απ' ό,τι οι εξαγωγείς και οι καταγγέλλοντες, ενώ συμμετέσχε κατά τρόπο άμεσο σε όλα τα στάδια της διαδικασίας και είναι σαφές ότι εξατομικεύεται τόσο στον προσωρινό όσο και στον προσβαλλόμενο κανονισμό.

56. Κατά το παρελθόν, το Δικαστήριο είχε απορρίψει τον ισχυρισμό ότι η συμμετοχή σε προπαρασκευαστική έρευνα μπορεί να παράσχει σ' έναν εισαγωγέα το δικαίωμα να αμφισβητήσει το κύρος κανονισμού επιβάλλοντος δασμό αντιντάμπινγκ. Το Δικαστήριο αναγνώρισε ότι η διάκριση μεταξύ κανονισμού και αποφάσεως εξαρτάται από τη φύση και τα έννομα αποτελέσματα της πράξεως και όχι από τη διαδικασία που οδήγησε στην έκδοσή της.

57. Κατά το μέτρο που από την προγενέστερη νομολογία του Δικαστηρίου επί του σημείου αυτού προκύπτει ότι οι προσφεύγοντες στις υποθέσεις αντιντάμπινγκ πρέπει να αποδεικνύουν ότι η προσβαλλόμενη πράξη αποτελεί στην πραγματικότητα απόφαση, η θέση αυτή είναι ασυμβίβαστη με τις πλέον πρόσφατες αποφάσεις του, όπου η προϋπόθεση υπάρξεως αποφάσεως δεν θεωρείται ότι είναι ανεξάρτητη από την προϋπόθεση υπάρξεως ατομικού συμφέροντος. Κατά το μέτρο που έχει κριθεί ότι η διαδικασία που οδηγεί στην έκδοση ενός κανονισμού αντιντάμπινγκ δεν μπορεί να επηρεάζει το ζήτημα της ικανότητας ασκήσεως προσφυγής, αυτό δεν συμβιβάζεται με τη νομολογία σχετικά με την ικανότητα ασκήσεως προσφυγής των καταγγελλόντων. Στην υπόθεση Timex, η προσφυγή που είχε ασκηθεί από έναν καταγγέλλοντα κρίθηκε παραδεκτή λόγω των δικαιωμάτων που είχαν αναγνωρισθεί στους καταγγέλλοντες από τον βασικό κανονισμό και της σημασίας που είχε η συμμετοχή της προσφεύγουσας στην προπαρασκευαστική έρευνα. Το Δικαστήριο δεν εμποδίστηκε από το γεγονός ότι τα αποτελέσματα του προσβαλλομένου κανονισμού για τον καταγγέλλοντα δεν ήταν διαφορετικά από τα αποτελέσματά του, όσον αφορά άλλες επιχειρήσεις

που ασκούσαν την ίδια εμπορική δραστηριότητα ή μπορούσαν να την ασκήσουν στο μέλλον. Συναφώς, δυσχερώς μπορεί να βρεθεί κάποια δικαιολογία, όσον αφορά τη διάκριση μεταξύ της καταστάσεως των καταγγελλόντων και της καταστάσεως των εισαγωγέων.

58. Εξάλλου, το Δικαστήριο έχει δεχτεί σε άλλες αλληλουχίες ότι η συμμετοχή σε μια διαδικασία που καταλήγει σε οιονεί δικαστικό καθορισμό των δικαιωμάτων ενός συμμετέχοντος μέρους μπορεί να είναι αρκετή για την απόδειξη του δικαιώματος ενός προσώπου να αμφισβητήσει τον καθορισμό αυτό. Έτσι, στην υπόθεση 26/76, Metro κατά Επιτροπής (ECR 1977, σ. 1875), το Δικαστήριο έκρινε ότι μια επιχείρηση που είχε υποβάλει καταγγελία στην Επιτροπή κατ' εφαρμογή του άρθρου 3, παράγραφος 2, στοιχείο β, του κανονισμού 17 του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962 (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 25), για τον λόγο ότι ενέργειες μιας άλλης επιχειρήσεως ήταν αντίθετες προς τα άρθρα 85 ή 86 της Συνθήκης, είχε το δικαίωμα να προσβάλει την απόφαση της Επιτροπής που απευθυνόταν προς τη δεύτερη επιχείρηση και η οποία εκδόθηκε με βάση το κατ' αρχήν δεδομένο ότι η αμφισβητούμενη πρακτική συμβιβαζόταν με τη Συνθήκη. Το Δικαστήριο έκρινε ότι:

« Χάρη της δίκαιης παροχής εννόμου προστασίας και της ορθής εφαρμογής των άρθρων 85 και 86, τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που νομιμοποιούνται να καταθέσουν αίτηση προς την Επιτροπή κατά το άρθρο 3, παράγραφος 2, περίπτωση β, του κανονισμού 17 για τη διαπίστωση παραβάσεως των άρθρων 85 και 86 έχουν τη δυνατότητα σε περίπτωση ολικής ή μερικής απορρίψεως της αιτήσεώς τους να ασκήσουν προσφυγή προς προστασία του εννόμου συμφέροντός τους·

(...) ως εκ τούτου πρέπει να θεωρηθεί ότι η επίδικη απόφαση αφορά την προσφεύγουσα άμεσα και ατομικά κατά την έννοια του άρθρου 173, παράγραφος 2· (...) συνεπώς η προσφυγή είναι παραδεκτή » (σκέψη 13).

Η νομολογία αυτή επιβεβαιώθηκε και στην υπόθεση 210/81, Demo-Studio Schmidt κατά Επιτροπής (Συλλογή 1983, σ. 3045).

59. Ομοίως, στην υπόθεση 75/84, Metro κατά Επιτροπής (Συλλογή 1986, σ. 3021), το Δικαστήριο έκρινε ότι η προσφεύγουσα είχε το δικαίωμα να αμφισβητήσει το κύρος αποφάσεως της Επιτροπής, που απευθυνόταν σε άλλη επιχείρηση και με την οποία χορηγούνταν απαλλαγή σύμφωνα με το άρθρο 85, παράγραφος 3, της Συνθήκης σ' ένα δίκτυο επιλεκτικής διανομής διευθυνόμενο από την επιχείρηση αυτή και στο οποίο δεν είχε επιτραπεί στην προσφεύγουσα να συμμετάσχει. Καίτοι η προσβαλλομένη απόφαση δεν είχε εκδοθεί κατόπιν καταγγελίας της, η προσφεύγουσα είχε υποβάλει, πριν από την έκδοση της αποφάσεως, παρατηρήσεις κατ' εφαρμογή του άρθρου 19, παράγραφος 3, του κανονισμού 17. Η Επιτροπή είχε λάβει ιδιαιτέρως υπόψη της τις παρατηρήσεις αυτές. Για τον λόγο αυτό, το αίτημα της προσφεύγουσας κρίθηκε παραδεκτό.

60. Το Δικαστήριο υιοθέτησε μία παρόμοια προσέγγιση και στο πλαίσιο των κρατικών ενισχύσεων στην υπόθεση 169/84, Cofaz κατά Επιτροπής (Συλλογή 1986, σ. 391). Στην υπόθεση εκείνη, η προσφεύγουσα, μια γαλλική εταιρία, ζητούσε την ακύρωση μιας αποφάσεως της Επιτροπής απευθυνόμενης στην Κυβέρνηση των Κάτω Χωρών. Η βαλλομένη απόφαση έθετε τέρμα σε μια διαδικασία που είχε κινηθεί σύμφωνα με το άρθρο 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης, κατόπιν καταγγελίας που είχε υποβληθεί εξ ονόματος της προσφεύγουσας σχετικά με ένα προτιμησιακό δασμολογικό σύστημα στο οποίο είχαν υπαχθεί ορισμένοι χρήστες φυσικού αερίου στις Κάτω Χώρες.

61. Το Δικαστήριο, αναφερόμενο στην πρώτη υπόθεση Metro καθώς και στις υποθέσεις Fediol και Demo-Studio Schmidt, επανέλαβε ότι,

« στις περιπτώσεις όπου κάποιος κανονισμός παρέχει στις καταγγέλλουσες επιχειρήσεις διαδικαστικές εγγυήσεις δυνάμει των οποίων νομιμοποιούνται να ζητήσουν από την Επιτροπή να διαπιστώσει παράβαση των κοινοτικών κανόνων, οι επιχειρήσεις αυτές μπορούν να προσφύγουν δικαστικώς προς προστασία των εννόμων συμφερόντων τους [σύμφωνα με το άρθρο 173, δεύτερο εδάφιο] » (σκέψη 23).

Το Δικαστήριο σημείωσε ότι στην απόφαση Timex είχε διευκρινίσει ότι θα έπρεπε, στο πλαίσιο της θεωρήσεως αυτής, να εξεταστεί η σημασία που είχε η συμμετοχή της προσφεύγουσας στη διοικητική διαδικασία που είχε οδηγήσει στη λήψη του βαλλόμενου μέτρου. Μεταξύ των ασκησάντων επιρροή παραγόντων περιλαμβανόταν το γεγονός ότι από την προσφεύγουσα είχε προέλθει η καταγγελία που είχε αποτελέσει την αφορμή για την κίνηση της έρευνας, ότι η προσφεύγουσα είχε εκθέσει τις απόψεις της κατά τη διάρκεια της έρευνας και ότι η εξέλιξη της διαδικασίας είχε σε σημαντικό βαθμό καθοριστεί από τις δηλώσεις της.

62. Το Δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι ίδιες σκέψεις ισχύουν « και για τις επιχειρήσεις που έπαιξαν παρόμοιο ρόλο στο πλαίσιο της διαδικασίας του άρθρου 93 της Συνθήκης, εφόσον πάντως η θέση τους στην αγορά επηρεάζεται ουσιωδώς από την ενίσχυση στην οποία αναφέρεται η προσβαλλόμενη απόφαση » (σκέψη 25). Το Δικαστήριο έκρινε, ενόψει των πραγματικών περιστατικών, ότι συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις αυτές. Κατά συνέπεια, η προσφυγή κηρύχθηκε παραδεκτή. Παρόμοια απόφαση ελήφθη, όσον αφορά μία από τις προσφεύγουσες, στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 67/85, 68/85 και 70/85, Van der Kooy και λοιποί κατά Επιτροπής (Συλλογή 1988, σ. 219, σκέψεις 22 έως 24).

63. Το Δικαστήριο δέχτηκε ότι τα βαλλόμενα μέτρα αφορούσαν τις προσφεύγουσες στις υποθέσεις Metro καθώς και Demo-Studio Schmidt και Cofaz, έστω και αν τα αποτελέσματα των μέτρων αυτών για τις προσφεύγουσες δεν ήταν διαφορετικά απ' ό,τι για τις άλλες επιχειρήσεις που πράγματι ασκούσαν ή μπορούσαν να ασκήσουν παρόμοιες δραστηριότητες. Το παραδεκτό των αιτημάτων των προσφευγουσών δεν στηριζόταν στην ιδιαίτερη φύση των αποτελεσμάτων που είχαν παραχθεί γι' αυτές από τις προσβαλλόμενες πράξεις. Στις υποθέσεις Metro και στην υπόθεση Demo-Studio Schmidt, οι προσφυγές κηρύχθηκαν παραδεκτές αποκλειστικά και μόνο λόγω της σημασίας που είχε η συμμετοχή των προσφευγουσών στη διαδικασία πού είχε οδηγήσει στην έκδοση των πράξεων αυτών. Το ίδιο ισχύει και ως προς την υπόθεση Timex. Το γεγονός ότι η προσφεύγουσα στην υπόθεση εκείνη είχε υποβάλει στην Επιτροπή καταγγελία σχετικά με τις πρακτικές οι οποίες αποτέλεσαν στη συνέχεια το αντικείμενο της έρευνας δεν ήταν αρκετό, από μόνο του, για να αποδειχθεί ότι το βαλλόμενο μέτρο την είχε θίξει περισσότερο άμεσα από τους ανταγωνιστές της. Και στην περίπτωση εκείνη το παραδεκτό του αιτήματος συνδεόταν αποκλειστικά με τη σημασία που είχε η συμμετοχή της στην προπαρασκευαστική έρευνα. Ομοίως, το Δικαστήριο δεν επιτρέπει σ' όλους τους εξαγωγείς να ασκούν προσφυγές ακυρώσεως, αλλά μόνο στις επιχειρήσεις εξαγωγής « που αποδεικνύουν ότι αναφέρονται ειδικώς στις πράξεις της Επιτροπής και του Συμβουλίου ή ότι τις αφορούν οι προπαρασκευαστικές έρευνες » (υπόθεση Allied Corporation, σκέψη 12). Όμως οι κανονισμοί αντιντάμπινγκ δεν αφορούν κατ' ανάγκη τους εξαγωγείς της κατηγορίας αυτής κατά τρόπο διαφορετικό απ' ό,τι τους άλλους εξαγωγείς οι οποίοι δεν είχαν κατ' αυτόν τον τρόπο ονομαστικώς αναφερθεί στις σχετικές πράξεις οι οποίες ούτε τους αφορούσαν.

64. Όσον αφορά τους εισαγωγείς προϊόντων που αποτελούν το αντικείμενο δασμού αντιντάμπινγκ, το Δικαστήριο έχει δεχθεί ότι οι εισαγωγείς αυτοί μπορούν να προσβάλουν τον κανονισμό με τον οποίο επιβλήθηκε ο δασμός, εφόσον οι τιμές τους λιανικής πωλήσεως ελήφθησαν υπόψη για τη σύνθεση της τιμής εξαγωγής του σχετικού προϊόντος ή τον υπολογισμό του δασμού. Αυτό συμβαίνει ιδίως όταν ο εισαγωγέας συνδέεται με τον εξαγωγέα.

65. Ωστόσο, το γεγονός ότι η Επιτροπή έλαβε υπόψη τις τιμές μεταπωλήσεως ενός εισαγωγέα δεν αποδεικνύει από μόνο του ότι ο εισαγωγέας αυτός θίγεται κατά τρόπο περισσότερο άμεσο ή διαφορετικό από άποψη ιδιότητας απ' ό,τι οι άλλοι εισαγωγείς των οποίων οι τιμές μεταπωλήσεως δεν ελήφθησαν υπόψη. Στην πράξη, είναι μάλιστα δυνατό τα αποτελέσματα για την πρώτη κατηγορία εισαγωγέων να αποδειχθούν λιγότερο σοβαρά απ' ό,τι τα αποτελέσματα για τη δεύτερη κατηγορία, λόγω του ότι η Επιτροπή θα έχει λάβει υπόψη την ειδική κατάσταση των επιχειρηματιών της πρώτης κατηγορίας. Επομένως, το γεγονός ότι οι τιμές μεταπωλήσεως ενός εισαγωγέα χρησιμοποιήθηκαν από την Επιτροπή για τη διαπίστωση της υπάρξεως ντάμπινγκ ή για τον υπολογισμό του δασμού μπορεί απλώς να θεωρηθεί ως μια ιδιαίτερη μορφή αναμίξεως στη διαδικασία που οδήγησε στην επιβολή του δασμού. Νομίζω ότι το γεγονός αυτό δεν θα πρέπει να παράσχει σε τέτοιους εισαγωγείς ευρύτερα δικαιώματα από αυτά που διαθέτουν οι εισαγωγείς που συμμετείχαν στη διαδικασία κατ' άλλους τρόπους.

66. Οι σκέψεις αυτές με οδηγούν στο συμπέρασμα ότι δεν υφίσταται καμιά λογική βάση για να γίνει μια αυστηρή εν προκειμένω διάκριση μεταξύ παραγωγών, εξαγωγέων, καταγγελλόντων και εισαγωγέων. Κατά τη γνώμη μου, το Δικαστήριο θα όφειλε να αναγνωρίσει ότι πρέπει να εφαρμόζονται όμοια κριτήρια προκειμένου να κρίνεται το παραδεκτό των προσφυγών που ασκούνται από επιχειρήσεις κάθε μιας από τις κατηγορίες αυτές. Λόγοι εξαιρετικά σοβαροί συνηγορούν υπέρ της αναγνωρίσεως του παραδεκτού της προσφυγής που ασκείται από κάθε επιχείρηση της οποίας η συμμετοχή στην ενώπιον της Επιτροπής διαδικασία μπορεί να θεωρηθεί ότι έχει επηρεάσει το αποτέλεσμά της.

67. Όσον αφορά την Extramet, από το προοίμιο του προσβαλλομένου κανονισμού προκύπτει σαφώς ότι η Extramet έκανε πλήρη χρήση των δικαιωμάτων που της είχαν χορηγηθεί, υπό την ιδιότητά της ως ενδιαφερομένου μέρους, από τον βασικό κανονισμό. Έστω και αν, αντίθετα από τον προσωρινό κανονισμό, ο προσβαλλόμενος κανονισμός δεν μνημονεύει ρητώς την Extramet, ένα μεγάλο μέρος του προοιμίου του αφιερώνεται στην απόρριψη των επιχειρημάτων ενός εισαγωγέα ο οποίος, καίτοι δεν κατονομάζεται, δεν αμφισβητείται ότι δεν είναι άλλος παρά η Extramet. Είναι επίσης σαφές ότι, παραφράζοντας τη διατύπωση του Δικαστηρίου στην υπόθεση Cofaz, ο προσβαλλόμενος κανονισμός επηρεάζει ουσιωδώς τη θέση της Extramet στην οικεία αγορά.

68 Φρονώ, καταρχήν, ότι μια επιχείρηση θα έπρεπε να έχει τη δυνατότητα να αμφισβητήσει το κύρος κανονισμού αντιντάμπινγκ, εφόσον εξατομικεύεται, έστω και εμμέσως, στον κανονισμό ή διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στη διαδικασία που κατέληξε στην έκδοση του κανονισμού, τουλάχιστον όταν η θέση της στην οικεία αγορά έχει ουσιωδώς επηρεαστεί. Ωστόσο, πριν καταλήξω σε κάποιο συμπέρασμα σχετικά με το παραδεκτό της προσφυγής της Extramet, απομένει ένα τελευταίο πρόβλημα προς εξέταση και συγκεκριμένα αυτό των ενδίκων βοηθημάτων ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων.

γ) *Τα ένδικα βοηθήματα ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων*

69. Για την αντίκρουση του επιχειρήματος ότι η μη αναγνώριση δικαιώματος προς άσκηση προσφυγής στους ανεξαρτήτους εισαγωγείς θα τους στερούσε από την πρόσβαση σ' οποιαδήποτε μορφή δικαστικού ελέγχου το Δικαστήριο τόνισε, στις υποθέσεις Alusuisse και Allied Corporation ότι ο εισαγωγέας που έχει ασκήσει την προσφυγή είναι ελεύθερος να αμφισβητήσει το κύρος της εισπράξεως του δασμού ενώπιον των δικαστηρίων κράτους μέλους, οπότε το κύρος του επιβάλλοντος τον δασμό κανονισμού μπορεί κατ' αυτόν τον τρόπο να αμφισβητηθεί και να προκαλέσει την υποβολή αιτήσεως προς το Δικαστήριο για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως σύμφωνα με το άρθρο 177. Κατά συνέπεια, το ζήτημα

που τίθεται είναι αν η ύπαρξη ενός τέτοιους ένδικου βοηθήματος θα πρέπει να αποκλείει τη δυνατότητα προσφυγής σύμφωνα με το άρθρο 173, δεύτεο εδάφιο.

70. Η δυνατότητα προσφυγής στα εθνικά δικαστήρια δεν περιορίζεται φυσικά στους ανεξάρτητους εισαγωγείς, αλλά παρέχεται και στους εισαγωγείς που ήδη έχουν ικανότητα ασκήσεως προσφυγής δυνάμει της νομολογίας του Δικαστηρίου. Επομένως, είναι προφανές ότι κάτι τέτοιο δεν αποτελεί αποφασιστικό παράγοντα. Εξάλλου, όπως έχει παρατηρήσει και ο γενικός εισαγγελέας Reischl στην υπόθεση 138/79, Roquette Frères κατά Συμβουλίου (ECR 1980, σ. 3333, ειδικότερα σ. 3367), το άρθρο 173 δεν περιέχει καμιά ένδειξη σχετικά με το ότι το παραδεκτό της προσφυγής ακυρώσεως εξαρτάται από την έλλειψη άλλων ενδίκων βοηθημάτων ενώπιον των εθνικών δικαστηρών των κρατών μελών. Αν συνέβαινε κάτι τέτοιο, το αποτέλεσμα πολύ θα απείχε από του να είναι ικανοποιητικό, διότι η ύπαρξη και η έκταση οποιουδήποτε εσωτερικού ενδίκου βοηθήματος θα εξαρτάται από το εθνικό δίκαιο.

71. Εν πάσει περιπτώσει, οι ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων διαδικασίες, ως εναλλακτική λύση μιας ευθείας προσφυγής ενώπιον του Δικαστηρίου, παρουσιάζουν σοβαρά μειονεκτήματα στο πλαίσιο του αντιντάμπινγκ για έναν εισαγωγέα. Τα εθνικά δικαστήρια, καθώς στερούνται ιδιαίτερης εμπειρίας στον τομέα αυτό και δεν συμμετέχουν στην ενώπιόν τους διαδικασία το Συμβούλιο και η Επιτροπή, δεν είναι τα πλέον κατάλληλα δικαιοδοτικά όργανα για την εκδίκαση αμφισβητήσεων σχετικά με κανονισμούς αντιντάμπινγκ. Υπάρχει κίνδυνος οι αποφάσεις τους να μην έχουν ομοιόμορφο χαρακτήρα, όπως θα συνέβαινε με μια απόφαση του Δικαστηρίου ή ενός ειδικευμένου κοινοτικού δικαιοδοτικού οργάνου όπως το Πρωτοδικείο εφόσον θα του παρείχετο η αρμοδιότητα για τέτοιου είδους αποφάσεις. Ακόμα και αν γίνει χρήση του άρθρου 177, η απόφαση του Δικαστηρίου ισχύει μόνο για τα ειδικά ζητήματα που του έχουν παραπεμφθεί. Είναι αλήθεια ότι το Δικαστήριο έχει το πλεονέκτημα, για την εκδίκαση τέτοιων υποθέσεων, να γνωρίζει τις απόψεις των κοινοτικών οργάνων και των κρατών μελών, εφόσον αποφασίζουν να συμμετάσχουν στη διαδικασία, η τελική όμως λύση της διαφοράς εναπόκειται τελικώς στο εθνικό δικαστήριο.

72. Οι ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων διαδικασίες, με τη συμπληρωματική φάση της αιτήσεως εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως σύμφωνα με το άρθρο 177 είναι δυνατό να αυξήσουν σημαντικά τις καθυστερήσεις και τα έξοδα. Εξάλλου, τα εθνικά δικαστήρια δεν είναι αρμόδια να κηρύσσουν ανίσχυρους τους κοινοτικούς κανονισμούς, εφόσον, σύμφωνα με την απόφαση στην υπόθεση 314/85, Foto-Frost (Συλλογή 1987, σ. 4199), μόνο το Δικαστήριο έχει την εξουσία να εκδίδει τέτοιες αποφάσεις. Ο κίνδυνος καθυστερήσεων που είναι συμφυής στις ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων διαδικασίες, με το ενδεχόμενο ασκήσεως εφέσεως στο πλαίσιο του εθνικού συτήματος, μπορεί να καθιστά αναγκαία στις υποθέσεις αντιντάμπινγκ τη λήψη προσωρινών μέτρων, ενώ τα εθνικά δικαστήρια δεν φαίνεται να αποτελούν το κατάλληλο δικαιοδοτικό όργανο για να διατάσσουν τέτοια μέτρα. Καίτοι τα εθνικά δικαστήρια έχουν την εξουσία να αναστέλλουν την εφαρμογή ενός στηριζόμενου σε κοινοτικό κανονισμό εθνικού μέτρου, έως ότου εκδοθεί η απόφαση του Δικαστηρίου σχετικά με το κύρος του κανονισμού (βλ. την απόφαση της 21ης Φεβρουαρίου 1991, συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-143/88 και C-92/89, Zuckerfabrik Süderdithmarschen, Συλλογή 1991, σ. I-415), η άσκηση της αρμοδιότητας αυτής υπόκειται σε ορισμένες προϋποθέσεις και εξαρτάται, σε ορισμένο βαθμό, από τη διακριτική κρίση των εθνικών δικαστηρίων. Εν πάση περιπτώσει, διατασσόμενα από εθνικά δικαστήρια προσωρινά μέτρα περιορίζονται στο εσωτερικό του οικείου κράτους μέλους. Αυτό θα μπορούσε να αναγκάσει τους εισαγωγείς να κινούν σχετικές διαδικασίες σε διάφορα κράτη μέλη, πράγμα που θα έθετε σε κίνδυνο την ομοιόμορφη εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου.

73. Εξάλλου, μια αίτηση για έκδοση προδικαστικής αποφάσεως από ένα εθνικό δικαστήριο

σχετικά με το κύρος ενός κανονισμού δεν παρέχει πάντοτε στο Δικαστήριο την ευκαιρία να εξετάσει το πρόβλημα εξ ίσου ικανοποιητικά όσο μια ευθεία προσφυγή κατά του εκδώσαντος αυτό οργάνου. Το μειονέκτημα αυτό επισημαίνεται σαφώς στην υπόθεση C-323/88, Sermes (Συλλογή 1990, σ. I-3024), όπου το Δικαστήριο κλήθηκε να αποφανθεί μέσω εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως σχετικά με το κύρος ενός κανονισμού ο οποίος επέβαλε οριστικό δασμό αντιντάμπινγκ επί ορισμένων ηλεκτρικών κινητήρων. Η ευθεία προσφυγή που είχε προηγουμένως ασκηθεί από την ενάγουσα της κύριας δίκης έχει κηρυχθεί απαράδεκτη από το Δικαστήριο (βλ. την προαναφερθείσα απόφαση 276/86). Το υποβληθέν προδικαστικό ερώτημα περιοριζόταν κατ' ουσίαν στο ζήτημα αν ο βαλλόμενος κανονισμός ήταν έγκυρος, το δε εθνικό δικαστήριο που είχε υποβάλει το ερώτημα δεν παρείχε καμιά διευκρίνιση σχετικά με τους λόγους των αμφιβολιών του ως προς το κύρος του σχετικού κανονισμού.

74. Μια αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως, διατυπωμένη κατά τόσο γενικό τρόπο, θα δυσκόλευε εξαιρετικά, στις περισσότερες περιπτώσεις το έργο του Δικαστηρίου διότι το Συμβούλιο, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη, που μπορούν να υποβάλουν γραπτές παρατηρήσεις, δεν θα ελάμβαναν καν γνώση των προς επίλυση προβλημάτων. Στη συγκεκριμένη περίπτωση της υποθέσεως Sermes, το πρόβλημα αυτό ήταν λιγότερο σοβαρό, διότι το κύρος του προσβαλλομένου κανονισμού αποτελούσε επίσης το αντικείμενο μιας σειράς ευθέων προσφυγών (που έχουν ήδη αναφερθεί υπό το όνομα «υποθέσεις των ηλεκτρικών κινητήρων»). Ωστόσο, σε μια συνήθη περίπτωση, έστω και αν τα σχετικά προβλήματα έχουν πλήρως επισημανθεί στη σχετική Διάταξη περί παραπομπής, οι κατά το άρθρο 177 διαδικασίες είναι δυνατόν, λόγω της φύσεως της διαδικασίας αυτής, να μην αποτελούν αποτελεσματικό ένδικο βοήθημα, στις υποθέσεις ανατιντάμπινγκ. Όταν τίθενται περίπλοκα νομικά και πραγματικά ζητήματα, μόνο μια πλήρης ανταλλαγή υπομνημάτων, όπως συμβαίνει στις ευθείες προσφυγές, αποδεικνύεται κατάλληλη για την ορθή εξέταση των ζητημάτων αυτών. Εξάλλου, μόνο μια ευθεία ενώπιον του Δικαστηρίου προσφυγή παρέχει σε όλους όσους αφορά η επιβολή του σχετικού δασμού, συμπεριλαμβανομένης και της κοινοτικής βιομηχανίας, τη δυνατότητα συμμετοχής στη διαδικασία.

Συμπέρασμα

75. Κατά συνέπεια, φρονώ ότι το Δικαστήριο θα πρέπει να αναγνωρίσει ότι μια επιβάλλουσα δασμό πράξη αφορά άμεσα και ατομικά κάθε επιχείρηση που μπορεί να αποδείξει είτε:

α) ότι εξατομικεύεται, ρητώς ή σιωπηρώς, στην εν λόγω πράξη· είτε

β) ότι συμμετέσχε στις προπαρασκευαστικές έρευνες κατά τρόπο που μπορεί να θεωρηθεί ότι επηρέασε το αποτέλεσμά τους, τουλάχιστον όταν η θέση της στην αγορά έχει ουσιωδώς επηρεαστεί από το επίμαχο μέτρο.

Κατά τη γνώμη μου, το Δικαστήριο θα πρέπει να διασαφηνίσει τη νομολογία του, αναγνωρίζοντας ρητώς ότι, τουλάχιστον στον τομέα του αντιντάμπινγκ, ο προσφεύγων δεν υποχρεούται, για να αποδείξει την ικανότητα ασκήσεως προσφυγής, να αναφερθεί στο ζήτημα αν η προσβαλλόμενη πράξη αποτελεί στην πραγματικότητα κανονισμό ή απόφαση.

76. Η προσέγγιση αυτή είναι σύμφωνη με τον σκοπό του άρθρου 173, που συνίσταται στο να επιτρέπεται στα πρόσωπα να αμφισβητούν πράξεις που έχουν ιδιαίτερη επίπτωση σ' αυτά, περιορίζοντας ταυτόχρονα το δικαίωμα προσβολής των κανονισμών ώστε να αποφεύγεται να ζητείται η ακύρωσή τους από μια απεριόριστη κατηγορία προσφευγόντων. Υπέρ της απόψεως αυτής συνηγορεί και η γνώμη που διατύπωσε ο γενικός εισαγγελέας Mischo στην προαναφερθείσα υπόθεση Nashua, όπου,

στην παράγραφο 33 των προτάσεών του, υποστήριξε ότι « αυτό που μου φαίνεται καθοριστικό, όσον αφορά το παραδεκτό στις υποθέσεις αντιντάμπινγκ, δεν είναι τόσο η ιδιότητα του παραγωγού-εξαγωγέα ή του εισαγωγέα που συνδέεται με τον προσφεύγοντα, αλλά ο τρόπος με τον οποίο η συγκεκριμένη του κατάσταση λήφθηκε υπόψη ». Καίτοι το Δικαστήριο εκήρυξε την προσφυγή παραδεκτή στην υπόθεση εκείνη, απέφυγε να χαρακτηρίσει τον προσφεύγοντα ως εξαγωγέα ή εισαγωγέα λόγω της ειδικής του σχέσεως με τον κατασκευαστή του σχετικού προϊόντος (βλ. επίσης την προαναφερθείσα υπόθεση Gestetner). Επομένως, το Δικαστήριο δεν εξέτασε κατά πόσον ένας εισαγωγέας, υπό την αυστηρή του όρου έννοια, θα είχε το δικαίωμα να αμφισβητήσει το κύρος της προσβαλλόμενης πράξεως. Όμως, στην υπό κρίση υπόθεση, η εξέταση του ζητήματος αυτού δεν μπορεί να αποφευχθεί.

77. Επομένως, καταλήγω στο συμπέρασμα ότι η Extramet, η οποία πληροί και τις δύο προαναφερθείσες προϋποθέσεις, έχει το δικαίωμα να αμφισβητήσει, σύμφωνα με το άρθρο 173, δεύτερο εδάφιο, το κύρος της προσβαλλόμενης πράξεως.

78. Σε περίπτωση που το Δικαστήριο θα αποφάσιζε να εμμείνει στην υφιστάμενη νομολογία του και να κρίνει ότι το αίτημα της Extramet για την ακύρωση του προσβαλλόμενου κανονισμού είναι καθ' ολοκληρία απαράδεκτο, ίδια τύχη θα πρέπει, κατά τη γνώμη μου, να επιφυλαχθεί και στο αίτημά της σχετικά με το ανίσχυρο της 24ης αιτιολογικής του σκέψεως, η οποία έχει ως εξής:

« Ένας ανεξάρτητος εισαγωγέας ζήτησε επίσης ειδική εξαίρεση στην περίπτωση που ληφθεί απόφαση επιβολής οριστικών δασμών. Το Συμβούλιο δεν μπορεί να ικανοποιήσει ένα παρόμοιο αίτημα από έναν ανεξάρτητο εισαγωγέα, τη στιγμή που είναι σαφές ότι είναι προς το συμφέρον της Κοινότητας να ληφθούν μέτρα κατά των επιζήμιων συνεπειών των κινεζικών και σοβιετικών εισαγωγών που αποτελούν αντικείμενο ντάμπινγκ και επειδή ο στόχος αυτός αναιρείται αν γίνει δεκτή η εξαίρεση αυτή. Η εν λόγω εξαίρεση θα ήταν επίσης δύσκολο να υποστηριχθεί λόγω της ίσης μεταχείρισης την οποία πρέπει να τυγχάνουν όλοι οι εισαγωγείς. »

79. Είναι αμφίβολο κατά πόσο μια αιτιολογική σκέψη μπορεί, από μόνη της, να αποτελέσει το αντικείμενο προσφυγής ακυρώσεως, δεδομένου ότι οι αιτιολογικές σκέψεις δεν παράγουν κανένα έννομο αποτέλεσμα ως προς τους ιδιώτες αλλά περιορίζονται στο να επεξηγούν τις διατάξεις της πράξεως της οποίας αποτελούν μέρος. Από αυτό έπεται ότι η εικοστή τέταρτη αιτιολογική σκέψη του προσβαλλόμενου κανονισμού δεν είναι, αυτή καθεαυτή, επιδεκτική ελέγχου σύμφωνα με το άρθρο 173. Επομένως, η αμφισβήτηση της Extramet, όσον αφορά την αιτιολογική αυτή σκέψη, πρέπει να θεωρηθεί ως στρεφόμενη κατά του βαλλομένου κανονισμού κατά το μέτρο που με τον κανονισμό αυτό δεν παρασχέθηκε η ζητηθείσα απαλλαγή. Νομίζω ότι η εν λόγω αμφισβήτηση πρέπει, αυτή καθεαυτή, να γίνει δεκτή ή να απορριφθεί μαζί με το αίτημα της Extramet που αφορά τον προσβαλλόμενο κανονισμό στο σύνολό του.

80. Κατά συνέπεια, προτείνω στο Δικαστήριο:

1) να κρίνει την προσφυγή παραδεκτή·

2) να επιφυλαχθεί ως προς τα δικαστικά έξοδα.